

odborný časopis

cena: 50 Kč / 2,3 €

sociální služby

VIII.
výroční
kongres

Case
management
ve službách
drogové
prevence

*Šťastné stáří
očíma dětí*

Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky
www.apsscr.cz • www.socialnisluzby.eu

ročník: XVIII.
listopad 2016

Méně námahy a více pohodlí

Jedinečné zalepovací kalhotky **MoliCare Premium Elastic** maximálně usnadňují každodenní péči díky elastickým bočním pásům

Rychlé a snadné použití

- o 20% kratší čas aplikace
- o 24% méně námahy pro pečující osobu
- skvěle sedí každé postavě, díky elastickým bočním pásům a lepičkám se suchými zipy

Zdravá pokožka

- unikátní kroucené vlákno zajišťuje povrch s pH 5,5

Extra savé

- rychle a spolehlivě absorbují moč i zápach
- indikátor savosti signalizuje nutnost výměny plenky

Inkontinence

Pro další informace volejte na bezplatnou linku **800 100 333**, navštivte www.hartmann.cz nebo kontaktujte svého obchodního zástupce HARTMANN-RICO.

**O krok dál
pro zdraví**

Odborný časopis Sociální služby
Měsíčník vydávaný Asociací poskytovatelů
sociálních služeb ČR

Adresa: Vančurova 2904, 390 01 Tábor
Tel./fax: +420 381 213 332
www.socialnisluzby.eu, www.apsscr.cz
www.facebook.com/Socialnisluzby
IČO 604 458 31

Ročník: 18

Číslo: 11/2016 LISTOPAD

Cena: 50 Kč / 2,3 € (cena letních dvojčísél: 69 Kč / 3 €)

Roční předplatné: 538 Kč / 24,4 €

Objednávky: www.send.cz („Časopisy odborné“).

Členové APSS ČR objednávají časopis písemně,
e-mailem nebo telefonicky na adresu vydavatele
nebo redakce, případně na www.socialnisluzby.eu.

Vychází: V Táboře 10x ročně, 20. den v měsíci,
resp. nejbližší následující pracovní den

Redakce:

Šéfredaktorka: Mgr. Veronika Hotová

sefredaktor@apsscr.cz

+420 607 056 221

Zástupkyně šéfredaktora: Ing. Kateřina Endrštová

redakce@apsscr.cz

+420 725 345 575

Jazyková korektura:

české texty: Mgr. Tamara Kajznerová a redakce

APSS SR: Mgr. Juliana Hanzová

ZPSS v SR: Ing. Iveta Ďurišová

Redakční rada:

Mgr. Petr Brázda

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA

JUDr. Vladimír Hort

Mgr. Veronika Hotová

Ing. Renata Kainráthová

Ing. Daniela Lusková, MPA

Mgr. Alena Sakařová

Mgr. Bc. Andrea Tajanovská, DiS.

Mgr. Jan Vrbický

Grafické zpracování a tisk:

RUDI, a. s., Komenského 1839, 390 02 Tábor

Distribuce:

SEND Předplatné, s. r. o., Ve Žlíbku 1800/77,

hala A3, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice,

www.send.cz, tel.: 225 985 225, GSM: 777 333 370,

fax: 225 341 425, e-mail: send@send.cz,

SMS: 605 202 115

Objednávky a distribuce na Slovensku:

MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.

P. O. Box 169, 830 00 Bratislava, Slovensko

Tel.: 004212/67201931-33 předplatne

e-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Fotografie a ilustrace:

Není-li uvedeno jinak:

Fotky & Foto a archivy autorů příspěvků

Foto na titulní straně:

Natalie Jankásková,

Zlatý podzim života, 13 let

1. místo v soutěži Šťastné stáří očima dětí

Elektronická verze časopisu:

www.alza.cz

Příspěvky a inzerce:

Příspěvky mohou být redakčně upravovány a kráceny.

Inzerce, PR články a příspěvky do rubrik Střípky

z domova a Pro inspiraci přijímá zástupkyně šéfredaktora.

Za obsah inzerce a PR článků odpovídá zadavatel.

Přetiskování krátkých úryvků článků je možné pouze

s uvedením názvu, jména autora článku, ročníku,

čísla a strany. Přetiskování celých článků či jejich částí

přesahujících jeden odstavec je možné pouze se svolením

redakce. Uzávěrka je vždy 15. dne předchozího měsíce.

Další pokyny naleznete na www.socialnisluzby.eu.

Registrace:

Povoleno rozhodnutím MK ČR E 11018

ISSN 1803-7348

Z obsahu čísla:

- **Aktuality APSS ČR** 5
- **Ze života sekce:**
**Setkání ambulantní sekce s odborným
programem, Sekce nízkoprahových zařízení** 7
- **Reportáž:**
**Husitské město Tábor hostilo již VIII. výroční
kongres poskytovatelů sociálních služeb** 8
- **Sedmý ročník soutěže**
Šťastné stáří očima dětí zná vítěze 12
- **Pracovní rehabilitace v České republice, 3. díl** 14
- **Z jednání Etické komise APSS ČR**
– sponzorské dary zájemců o službu 17
- **ZPSS v SR: Kurz sebaobhajoby** 18
- **APSS SR: My a veterné mlyny** 19
- **Sociální pracovník a metodické vedení**
individuálního plánování v sociální službě 20
- **Osoby s PAS: Čtvrt století pečují**
o dvě děti s autismem 22
- **Psychologie: Počítačové hry**
jako nástroj sebepoznání 25
- **Case management ve službách**
drogové prevence 26
- **Veřejný ochránce práv:**
Nedobrovolné umístění do pobytového zařízení
sociálních služeb kritizuje i Evropský soud
pro lidská práva 31
- **Dobrá praxe: Mravenčí práce dobrovolníků** 32
- **Zařízení certifikovaná Značkou kvality** 33
- **Poradna ÚP: Jak probíhá kontrola využívání**
příspěvku na péči? 35
- **Názory, ohlasy: Den dětí ve Slezské diakonii**
aneb Zapojili jsme se do soutěže
Šťastné stáří očima dětí 36
- **Pro inspiraci: Tradiční přání z ozdobného papíru** 37
- **Střípky z domova** 38

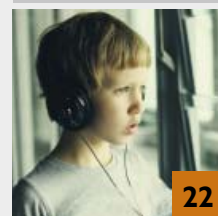
7

8

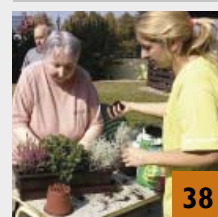
14

22

32

38

„Když je něco dobré, přestanou to dělat.“

ÚVODNÍK VICEPREZIDENTKY

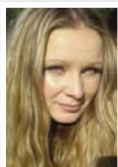
Vážené kolegyně, kolegové, čtenáři,

psaní tohoto úvodníku jsem si nechala na víkend, kdy jsem mimo běžné, víkendové činnosti, vyrazila na mykologickou procházku. Kromě poznání několika nových druhů hub jsem u jejich čištění měla mnoho času přemýšlet o volných rezervách, předsudcích a špatném nastavení myšlení. A proč zrovna u hub? Před procházkou jsem totiž byla k výsledku houbaření velmi skeptická. Na houby chodím velmi ráda a v lese vydržím mnoho hodin, i když houby moc nerostou. Ale jít na houby v říjnu, do Klánovického lesa u Prahy? Čekala jsem spíše teorii než praxi. Realita byla však opačná. Po chvíli ukázek a výkladu jsem najednou i já viděla les plný hub a nevdalo, že to nejsou hříby s hnědým kloboučkem 10x jinak. Sbírali jsme houby fialové, bílé, žluto-oranžové... a večere z nich byla náramná! A jelikož čtete tento úvodník, byly opravdu jedlé! Často mluvíme o nedostatku času a přeplněných diářích. Stále spěcháme a tvrdíme, že už nemáme žádnou kapacitu stihnout to či ono. Připomínky k novele zákona o sociálních službách toho byly důkazem. Přišlo mi jich ze sekce ambulantních služeb žalostně málo, a to i přes to, že některé služby plánuje novela tzv. otočit naruby nebo zrušit úplně. A já se ptám, zda jste návrh nečetli z nedostatku času, nebo jste rezignovaní, že to stejně „ti nahoře udělají podle svého“ a nemá to cenu. Nevím. Také dělím čas práce a soukromí v dílech někdy nepoměrných, ale mám vždy zásadu, že pokud chci něco změnit, musím to říci, protože jinak okolí neví, že se mi to nelíbí. Za to mi ten čas stojí! A to je to, co ve mně vyvolalo asociaci práce versus time management u houbaření a došlo mi, že i my máme mnoho rezerv a možností, stejně jako podzimní les. Záleží jen na nás, zda je využijeme a máme odvahu zkusit něco udělat úplně jinak.

Přeji vám pěkný, barevný podzim a udělejte si čas vyrazit třeba do lesa...

Mgr. Irena Lintnerová,
viceprezidentka pro ambulantní služby APSS ČR

EDITORIAL

Milí čtenáři,

jak většina z Vás jistě ví, ve dnech 3.–9. října proběhl Týden sociálních služeb ČR, který každoročně vyhláší Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. V rámci něj proběhlo v celé České republice mnoho dnů otevřených dveří, akcí, výstav či přednášek. Dělá nám radost, že se poskytovatelé každý rok již se samozřejmostí do akce zapojují a dávají tak světu najevo, že sociální služby jsou významnou součástí naší moderní společnosti. Již po sedmé se letos uskutečnila výtvarná soutěž Šťastné stáří očima dětí, jejíž vyhlášení výsledků proběhlo právě v rámci Týdne sociálních služeb. Jak již název napovídá, děti různých věkových kategorií měly za úkol namalovat (či vyfotit), jak si samy šťastné stáří představují. Před odbornou porotou se tak sešla spousta obrázků z celé České republiky a rozhodně bylo z čeho vybírat. Ty vítězné si můžete prohlédnout právě na stránkách tohoto čísla, kde najdete i reportáž ze slavnostního vyhlášení. Největší událostí byl tradičně dvoudenní Výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb, jenž se konal již po osmé v Táboře a přivítal na 700 návštěvníků. I letos se povedlo pro posluchače připravit zajímavý program plný přednášek a odborných sekcí. Předělem kongresových dní byl společenský galavečer, v rámci něhož byla tradičně udělena Cena APSS za dlouhodobý přínos sociálním službám (kdo se stal letošním držitelem ocenění se dočtete v tomto čísle), pokřtěna nová kniha APSS a slavnostně předány certifikáty Značky kvality v sociálních službách. Podívejte se s námi na dalších stránkách, jak ony dva dny probíhaly. V tomto čísle ale najdete kromě reportáží samozřejmě i mnoho dalších informací a odborných článků, tentokrát např. i z oblasti drogové prevence – o case managementu píše Petr Tomsa. Přeji Vám tedy pohodové listopadové dny, které Vám snad částečně zpestří i četba našeho časopisu.

S přáním klidného podzimu v krásných barvách

Mgr. Veronika Hotová, šéfredaktorka

Institut vzdělávání APSS ČR

Společně za vzděláváním!

Aktuální nabídka seminářů Institutu vzdělávání APSS ČR

Datum	Název semináře	Místo	Lektor
23. 11.	Vzpomínkové aktivity s klienty sociálních služeb	Brno	Mgr. Andrea Tajanovská
23. 11.	Inspekce kvality sociálních služeb	Praha	JUDr. Eduard Kaplan
24. 11.	Sociální práce s agresivním klientem	Brno	Mgr. Lubomír Pelech
24. 11.	Mozkový jogging – trénink paměti	Tábor	PhDr. Zuzana Pavlíková
24.–25. 11.	Seminář pro ředitele organizací poskytujících sociální služby	Ostravice	Kolektiv odborníků
7. 12.	Práce s riziky při poskytování sociálních služeb	Tábor	Bc. Jan Syrový
9. 12.	Jak předcházet syndromu vyhoření	Č. Budějovice	Mgr. Andrea Tajanovská

Bližší informace najdete na www.institutvzdelavani.cz.

Změny azylového bydlení v roce 2017

■ **Text a foto: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka časopisu

Dne 27. září se v Praze v Paláci Charitas konala konference APSS Změny azylového bydlení v roce 2017, kde se účastníci dozvěděli nejen to, co mohou očekávat od nového zákona o sociálním bydlení. V úvodu upozornil prezident APSS Jiří Horecký na rozeslání novely zákona o sociálních službách a na význam tuto novelu připomínkovat (k čemuž také vyzval). Neopomenul zmínit i brzké rozeslání návrhu nového zákona o sociálním bydlení, jež by měl nabýt účinnosti 1. 10. 2017, přičemž první rozhodnutí dle tohoto zákona by mělo padnout 1. 11. 2018. Právě o tomto zákonu přednášela Magdalena Opletalová z MPSV. Individuální projekty a evropské fondy pro služby sociální prevence před-

stavila Linda Maršíková z Odboru realizace programů ESF – sociální začleňování, oddělení projektů sociálního podnikání MPSV. Modely známé ze zahraničí Housing first a Housing ready prezentoval Ilja Hradecký, emeritní předseda NADĚJE, na verbální zvládnání agrese zaměřil svou pozornost

Vladimír Šik, lektor Institutu vzdělávání APSS. Účastníci si však vyslechli i mnoho dalších zajímavých témat. Úspěšná jednodenní konference tak skloubila novinky v legislativě, praktická témata i dobrou praxi ze zahraničí.

Plán odborných konferencí APSS ČR

Profesní svaz sociálních pracovníků v sociálních službách, 22. 11. 2016, Brno

Valná hromada APSS ČR, 8. 12. 2016, Praha

Konference pro ředitele a ekonomy poskytovatelů sociálních služeb, 12. 1. 2017, Praha

Problematika naplnění standardů kvality – konference sekce terenních služeb, 24. 1. 2017, Praha

Bližší informace najdete na webu www.apsscr.cz, menu „Konference & Kongresy & Semináře“

Členové APSS ČR
k 26. 10. 2016:

1017 organizací,
2298 registrovaných
služeb

CYGNUS AKADEMIE

NOVINKA

Profík na Cygnus? **Bud'ete jím i vy!**

**Chtěli byste svůj systém
využívat naplno a šetřit tak
maximum času?**

Máme pro vás skvělý tip - pohodlné
a srozumitelné online lekce. Pojd'te do toho
a „pouhý“ informační systém se rázem stane
vaším skutečným pomocníkem.

Na jaká témata se můžete těšit?

S čím vším vám může systém pomoci.

Jaké jsou novinky a technická vylepšení
a jak usnadní práci právě vám.

Co se osvědčilo při řešení problémů,
které trápí i vás, v jiných organizacích.

TÉMATÁ BUDEME NEUSTÁLE ROZŠÍŘOVAT

A co je nejlepší? JE TO ZADARMO

Nemusíte nikam chodit.

Sami si zvolíte čas a místo. V kanceláři, doma, na chatě
– kdykoliv budete mít čas a chuť.

Zvolíte si svoje tempo.

Nestíháte celou lekci? Neporozuměli jste něčemu?
Vždy můžete hodit STOPku nebo lekci libovolně přetáčet.

Informace máte vždy na dosah.

Opakování znamená mistrovství – lekci si klidně přehrajte
kolikrát budete potřebovat.

Vše přehledně na www.cygnusakademie.cz

Sekce nízkoprahových zařízení

■ **Text: Mgr. Václava Egermaierová,**
předsedkyně sekce nízkoprahových
zařízení APSS ČR

Ve dnech 6. a 7. 10. 2016 proběhl již tradiční Výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb. V jeho rámci se realizoval také speciální program pod záštitou sekce nízkoprahových zařízení. Během tohoto programu byla představena preventivně vzdělávací hra Krimigame určená pro práci s mládeží, zejména v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež. V dalším bloku pak byla sdílena zkušenost s provozováním mobilního klubu na kolečkách – tedy varianta kombinující ambulantní a čistě terénní formu práce v NZDM. Speciálně upravená skříňová dodávka poskytuje pracovníkům i klientům služby zázemí vnitřního prostoru, ale zároveň dojíždí za klienty do míst, kde se mladí lidé běžně ve svém volném čase pohybují, tedy do jejich přirozeného prostředí – hřiště, autobusové zastávky apod. Zejména pro menší lokality je to efektivní forma, jak zde službu posky-

tovat za přijatelných finančních podmínek, neboť v rámci této koncepce poskytování služby může být obsluhováno během týdne více rozličných lokalit.

V závěrečné části sekce pak došlo na sdílení praxe a pojmenování aktuálně řešených témat mezi pracovníky nízkoprahových zařízení pro děti a mládež. Diskutovalo se o tématech, jako je návrh novely zákona o sociálních službách, kouření pracovníků

s klienty, kriminalita v rámci klubu, vyhodnocování kvality poskytovaných služeb, vyhodnocování veřejného závazku, oprávněné důvody pro dočasné uzavření zařízení, výkaznictví či udělování sankcí.

Právě čtyři posledně zmiňovaná témata byla následně reflektována na setkání sekce nízkoprahových zařízení, které se konalo ve středu 16. listopadu 2016 v Praze.

Setkání ambulantní sekce s odborným programem

■ **Text: Mgr. Irena Lintnerová,**
viceprezidentka pro ambulantní služby
APSS ČR

Téma komunikace a vše, co s ním souvisí, bylo skloňováno ve všech příspěvcích 29. září 2016 v Domově pro zrakově postižené Palata v Praze, kde se uskutečnilo setkání ambulantní sekce APSS ČR. Počet účastníků byl komorní, necelých 20. Díky tomu byl ale prostor řešit konkrétní kauzistické případy a problémy.

Velmi vítaným bylo téma Marcely Hauke Opatrovnictví, ochrana práv osob se zdravotním postižením a seniorů. Z praxe i z poradenství má Marcela Hauke zkušenosti, jak řešit situace, kdy se senior s diagnózou Alzheimerova choroba, nebo s jinou stařeckou demencí, začíná zhoršovat, jeho stav již neodpovídá samostatně a zodpovědně se rozhodující dospělá osobě, ale jeho rodina si nechce náhlou regresí onemocnění přiznat (nebo ji nechce řešit). Přednášející dala účastníkům praktické rady s odvoláním na patřičné zákony a vyhlášky upravující postup, jak v procesu situaci správně řešit, a to s ohledem nejen na uživatele, ale i na poskytovatele. Dále rozebrala podpurná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat, a jak uspořádat život dle své vůle. Opatrovnic-

tví a jeho možnosti bylo velké téma samo o sobě. Účastníci o tématu i po přednášce ještě dlouho diskutovali na příkladech dalších podobných případových studií.

Psycholožka Jana Veselá z Brna pohovořila nejen o vlivu osoby, která nekomunikuje verbálně, na celou rodinu, ale zmínila i fáze přijetí osoby s poruchou komunikace. Vysvětlila rozdíly práce s dítětem a s dospělým, příp. seniorem. Celou přednáškou se prolínaly i informace o metodách AAK a možnostech komunikačních strategií.

Ředitel odborných sekcí Petr Hanuš shrnul novinky, které přináší novela zákona o sociálních službách. Věnovali jsme se především oblastem, které souvisí se sociálními službami poskytovanými ambulantní formou, a společným paragrafům, např. registrací a vzdělávání. Dále Petr Hanuš informoval o všech možnostech, které APSS ČR nabízí svým členům, a společně jsme všechny přítomné vyzvali, aby byli aktivnější v psaní článků z praxe a v hledání témat, která je potřeba centrálně řešit. V neposlední řadě jsme zmínil i možnost certifikace Značkou kvality v sociálních službách, která nabývá stále větší prestižnosti.

Děkuji všem zúčastněným za jejich aktivní přístup a těším se na další spolupráci!

UŽITEČNÁ EVALUACE

Také si říkáte, že je třeba
řádně vyhodnotit, čeho
Vaše organizace dosáhla?

Pak právě pro Vás bude příhodná
naše **Užitečná evaluace**.
Pomocí ní získáte kontrolu
nejen nad výsledky, ale i nad
celým směřováním organizace.

Kontaktujte Andreu Štolfovou
tel. **775 980 704**
e-mail andrea.stolfova@sanek.cz

www.sanekponte.cz

INZERCE

Husitské město Tábor hostilo již VIII. výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb

Ve dnech 6.–7. října se v jihočeském Táboře konal tradiční výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb ČR pořádaný Asociací poskytovatelů sociálních služeb, na který se mnoho poskytovatelů těší vždy již dlouho dopředu. I tentokrát kongres přinesl množství nových poznatků, nových setkání, přátelských rozhovorů, ale i zábavy. To vše zažilo na 700 účastníků, kteří do husitského města za tímto účelem zavítali.

■ **Text a foto: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka časopisu Sociální služby

Dvoudenní kongres si ponechal tradiční rozdělení na den „přednáškový“ (čtvrtek) a den uspořádaný do jednotlivých sekcí a workshopů (pátek). Čtvrteční večer pak patřil standardně slavnostnímu galavečeru. Úspěšnou novinkou letošního kongresu byla tzv. kongresová aplikace, kde našli účastníci po jejím nainstalování nejen aktualizovaný program a informace o přednášejících, ale mohli pomocí aplikace také posílat jednotlivým hostům dotazy; kongres tak byl interaktivní a zapojit do diskuze se mohl opravdu každý.

Společným programem v kongresovém sále hotelu Palcát provázela ve čtvrtek sehraňá dvojice moderátorů, a to přímo prezident APSS Jiří Horecký a lektorka Insti-

tutu vzdělávání APSS Andrea Tajanovská. Ve svém „obývacím pokoji“, který vznikl na pódiu, uvítali a vyzpovídali mnoho známých osobností. Byli to např. veřejná ochránkyně práv Anna Šabatová; socioložka a publicistka Jiřina Šiklová; geriatr, internista a gerontolog Zdeněk Kalvach; ředitel odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení MPSV ČR David Pospíšil; člen představenstva HARTMANN – RICO, a. s., Tomáš Groh a mnoho dalších.

Na novelu zákona o sociálních službách a inspekce kvality byl dotázán David Pospíšil, jenž představil vize MPSV, kterými jsou primárně zaměřeni na klienta, snížení administrativní zátěže, zlepšení kvality sociálních služeb a stabilizace systému.

Zdeněk Kalvach upozornil na situaci pečujících v České republice, jež se stále nezlepšila. Zároveň zdůraznil, že se v rámci sociálních služeb někdy příliš uplatňuje

podřízenost standardům a pravidlům. Důležité je podle něj nadřadit hodnotový systém a morálku technikáliím, za což sklídl zaslužený potlesk publika.

Miloslav Čermák, náměstek hejtmána Karlovarského kraje, si pochvaloval spolupráci APSS a krajů, zejména jejich schopnost společnými silami věci prosadit. Dluh je nejen dle něj v úhradách zdravotní péče, ale i zde věří v lepší budoucnost.

Dagmar Žitníková, předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR, zdůraznila, že důležitou složkou nejen sociálních a zdravotních služeb jsou kvalitní zaměstnanci. Tito však musejí být také adekvátně finančně ohodnoceni za svou mnohdy velmi těžkou práci, což bohužel v České republice zdaleka nejsou. Odborový svaz se snaží dlouhodobě situaci těchto lidí zlepšit, za významné považuje i zvýšení minimální mzdy, nicméně

Jiří Horecký, prezident APSS

Ivana Stráská, 1. náměstkyně hejtmána Jihočeského kraje, a Jiří Fišer, starosta města Tábor

Moderátoři zpovídají Jana Bartoška, místopředsedu Poslanecké sněmovny PČR, a Miloslava Čermáka, náměstka hejtmána Karlovarského kraje

platovou tabulku č. 1 považuje „vyložené za ostudnou“.

Místopředseda Poslanecké sněmovny PČR Jan Bartošek v rozhovoru prozradil, že nesouhlasí úplně se vším, co obsahuje nový zákon o sociálním bydlení, nicméně že ho rozhodně podporuje a považuje za významný. Z hlediska sociálních služeb je pro víceleté financování, jelikož, logicky, z roku na rok je plánovat velmi těžké.

Čtvrteční odpoledne již patřilo třem významným přednášejícím, a to předsedovi Odborné komise pro důchodovou reformu a vedoucímu Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy Martinu Potůčkovi; českému politologu, ekonomu, komentátoru a publicistovi Petru Robejškovi a řediteli Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí Ladislavu Průšovi.

Martin Potůček odpřednášel téma *Starobní důchod – opora ve stáří?* Na tuto otázku odpovídá již na začátku: „jak pro koho“. Rozdíly jsou samozřejmě v různých oblastech. Záleží např. na věku seniora, pohlaví, zda si přivydělává, zda má děti nebo zda žije v domácnosti sám. Zmínil i nejčastější mýty o důchodovém systému, např. že je sociální stát rozchazovací, že máme nejméně chudých důchodců v Evropě, že v budoucnosti na penze nebude nebo že důchodová komise nic nevmyslela. Na několika grafech demonstroval vývoj průměrné minimální mzdy a průměrného starobního důchodu. Nejzajímavější, a zároveň nejnepokojivější částí přednášky, bylo téma, jak se vede starobním důchodcům. Informoval, že průměrná výše důchodu v roce 2015 činila 10 994 Kč (dosáhla na ni necelá polovina důchodců). Za posledních 20 let vzrostl počet důchodců, jež si přivydělávají, trojnásobně. Příjmovou chudobou bylo ohroženo 9,7% obyvatel ČR, mezi starobními důchodci 7,4%. Po zahrnutí důchodů bylo příjmovou chudobou ohroženo 20,2% domácností starobních důchodců. Po zohlednění dalších sociálních dávek pak 11,5%. V červnu 2016 mělo uvaleno exekuci na důchod 84 699 důchodců. Na závěr přednášky M. Potůček představil návrhy Odborné komise pro důchodovou reformu. Návrhy schválené vládou a promítnuté do přijatých zákonů: 1. pilíř – návrh revizního systému nastavení hranice důchodového věku, 2. pilíř – návrh způsobu ukončení systému důchodového spoření, 3. pilíř – např. snížení minimálního věku pro účast z 18 na 0. Předložil ale i návrhy schválené vládou, jež jsou v současnosti v legislativním procesu (např. 1. pilíř – diferenciací sazeb pojistných odvodů pro rodiny s dětmi), návrhy schválené Odbornou komisí, kdy bylo projednávání přerušeno na úrovni MPSV (1. pilíř – sdílení vyměřovacích základů manželů pro uplatnění důchodových nároků)

Geriatr, internista a gerontolog Zdeněk Kalvach

Český politolog, ekonom, komentátor a publicista Petr Robejšek

a návrhy navržené pracovními týmy, neschválené plénum Odborné komise.

S kontroverzní a zároveň aktuální přednáškou *Ohrožuje imigrační krize Evropu a její hodnoty?* vystoupil Petr Robejšek. Zmínil několik významných bodů: 1. Západ není zodpovědný za to, jak se má svět, 2. to, že je Západ úspěšnější, plyne právě z jeho hodnot, 3. elita každé země se má starat o blaho země i občanů, 4. je nebezpečné uznávat oblíbený argument o vině Západu. Podle Robejška neutíká většina migrantů proto, že by byli tak mírumilovní, nýbrž proto, že jsou ve své domovině zrovna v nemilosti. Drtivá většina z nich chce náš životní standard, ale zvyky si chtějí ponechat. Zajímavým tématem přednášky byly hodnoty. Někdy musí k omezení určité hodnoty dojít, aby byl udržen celý hodnotový systém. Pokud totiž povýšíme toleranci

nad celý systém, může se pak tolerance stát „zbraní hromadného ničení“. Čím humannější systém je, tím složitější a nutnější je bránit ho. Vysoká míra tolerance uvnitř státu se dle Robejška projevuje netolerancí směrem ven. Je nezbytné, aby společnosti bránily své zvyky. V současnosti náležejí každému, kdo se do země přistěhuje, automaticky takřka všechna práva jako lidem, kteří se v této zemi narodili. Nutné je buď ztříbit kontrolu, nebo zabránit migrantům vstoupit na kontinent. Dle Petra Robejška se nakonec Evropané rozhodnou radikálně omezit přístup na své území; budou nuceni volit mezi oslabením demokracie a oslabením přílivu běženců.

Co chybí sociálním službám v ČR aneb *Sociální služby v číslech* bylo téma posledního čtvrtečního přednášejícího Ladislava Průši. Ten si ihned v prvních minutách i odpověděl: samozřejmě že peníze :). Zcela vážně se však již zaměřil na to, co ovlivňuje výdaje, a to: kritéria pro stanovení míry závislosti, struktura uživatelů jednotlivých typů sociálních služeb z hlediska míry jejich závislosti, kritéria pro přiznávání dotací ze strany státu a zřizovatele, přístup zdravotních pojišťoven k financování poskytované ošetrovatelské a rehabilitační zdravotní péče v pobytových zařízeních, kritéria pro stanovení výše úhrady uživatele služby za pobyt a stravu v pobytových zařízeních sociálních služeb, za jednotlivé úkony ambulantních a terénních služeb a za poskytování sociálních služeb v lůžkových zdravotnických zařízeních apod. Pomocí grafů a srozumitelných komentářů prezentoval nejen ekonomický vývoj, aby na konci přednášky shrnul, co tedy sociálním službám chybí. Chybí jim efektivní systém financování sociálních služeb, dlouhodobá jistota poskytovatelů sociálních služeb, paušální systém financování ošetrovatelské péče v PZSS a lepší odměňování sociálních pracovníků.

Předělem mezi kongresovými dny byl tradiční galavečer, kterým provázela již sama Andrea Tajanovská. Letošní galavečer se nesl v husitském duchu, nechyběli tedy kejklíři, středověká tanečnice a samozřejmě ani sám Jan Žižka. Prvním bodem večera bylo slavnostní předávání certifikátů Značky kvality v sociálních službách, a to Jiřím Horeckým a Věrou Husákovou, zástupkyní hlavního partnera společnosti HARTMANN – RICO, a. s. Oceněny byly tyto služby: Spokojený domov, o. p. s., Mnichovo Hradiště, odbor pečovatelské služby Městské části Brno-Žabovřesky, Pečovatelská služba Města Dvůr Králové nad Labem, Domov seniorů Havířov, p. o. (středisko Helios), Domov pro seniory Bechyně a Centrum sociálních služeb pro seniory Pohoda Bruntál. Dalším bodem programu byl křest

Předávání certifikátů Značky kvality v sociálních službách. Zleva Jiří Horecký, prezident APSS ČR, Alena Sakařová, ředitelka Domova pro seniory Bechyně, Věra Husáková, HARTMANN - RICO, a. s.

9 <<<<

nově vydané knihy Sociální služby I – Užitečné informace pro manažery, jež obsahuje nejlepší texty od kolektivu autorů vzniklé nejen z publikační a projektové činnosti APSS. Zlatým hřebem večera bylo udělení Ceny APSS za dlouhodobý přínos sociálním službám. Letošním držitelem se stal Igor Tomeš, profesor sociální politiky a českého sociálního práva a sociální správy Filozofické fakulty UK Praha. Igor Tomeš se mimo jiné podílel např. na reformě sociálního pojištění v Japonsku, Řecku či Súdánu, spolu s Jiřinou Šiklovou založil katedru sociální práce na UK v Praze. V letech 1992–2012 působil jako expert Světové banky a Evropského společenství na sociální reformy v Íránu, Kazachstánu, Gruzii, Izraeli či Makedonii. V současnosti je také členem redakční rady časopisu Listy sociální práce.

Po ukončení oficiálního programu začal ten neoficiální, k dispozici byl bohatý raut, hrála živá hudba a „náročnější“ tanečníci si přišli na své v klubu La casa Havana, kde hrál DJ.

Páteční, tedy druhý, kongresový den byl rozdělen do 5 sekcí (ekonomicko-provozní, zdravotní, sociální, terénní a nízkoprahových zařízení a azylových domů) a 1 workshopu – Značka kvality v sociálních službách.

Ekonomicko-provozní sekci předsedali Jiří Horecký a Daniela Lusková, předsedkyně Profesního svazu sociálních pracovníků v sociálních službách APSS a ředitelka domova pro seniory U Biřičky v Hradci Králové. V rámci sekce proběhla panelová diskuze k financování sociálních služeb a novele zákona o sociálních službách, které se zúčastnili např. David Pospíšil, Jan Vrbický, vedoucí oddělení koncepce sociálních služeb MPSV, Dagmar Žitníková či Ivana Stráská, 1. náměstkyně hejtmana Jihočeského kraje. Dalším bodem na programu byla přednáška Věry Husákové O krok dál v péči o zaměstnance, na nebezpečné osobnosti v týmu a jak se jim bránit se zaměřil zase Jiří Tinka, lektor CURATIO EDUCATION s.r.o.

Předsedkyněmi zdravotní sekce byly Jaroslava Kotalíková, ředitelka G-centra Tábor, a Marie Burgetová, vedoucí úseku přímé péče Centra sociálních služeb Prostějov. Činnost Profesního svazu zdravot-

Igor Tomeš, čtvrtý držitel Ceny APSS

nických pracovníků v sociálních službách APSS představila její předsedkyně Radka Maršíková, na novinky v diabetologii se zaměřila vrchní sestra Milena Žáková. Manažerka kvality Psychiatrické nemocnice Jihlava Kateřina Emmerová se zaměřila na gerontopsychiatrii a novinky v oboru, posluchače však čekalo mnoho dalších zajímavých témat.

Sociální sekce měla za předsednickým stolem Petra Hanuše, ředitele odborných sekcí APSS, a Andreu Tajanovskou. Jiří Jankovský se věnoval etickým aspektům práce v pomáhajících profesích, aktualitám v oblasti sociální práce z hlediska MPSV pak Melanie Zajacová, vedoucí oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání MPSV. Petr Mach, vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví z Městského úřadu Kolín, se zhostil tématu opatrovnictví jako každodenní činnosti sociálního pracovníka. Posluchače však čekalo i mnoho dalších témat, např. Motivační prvky při práci s klienty sociálních služeb či Alternativní možnosti komunikace a kompenzace hendikepu.

Terénní sekci předsedaly Renata Kainráthová, viceprezidentka APSS pro terénní služby, a Marcela Hauke, ředitelka pečovatelské služby Města Dvůr Králové nad Labem. Hlavním tématem sekce byla

problematika naplňování standardů kvality, kterého se ujaly Kateřina Holická z oddělení inspekce sociálních služeb, odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení MPSV, a Marie Jarošová, ředitelka Sociálních služeb města Milevska.

Sekci nízkoprahových zařízení a azylových domů předsedala Václava Egermaierová, předsedkyně sekce NZDM a azylových domů. V rámci sekce zazněla témata KRI-MIGAME – preventivně vzdělávací hra pro NZDM či Mobilní klub aneb NZDM na kolečkách od Lukáše Holečka, vedoucího Klubu Fontána a Uličník pro děti a mládež Domažlice.

Petra Kulveitová, projektová manažerka APSS, stanula v čele workshopu Značka kvality v sociálních službách. Na workshopu byli přítomni certifikátoři Irena Lintnerová (ambulantní služby), Renata Kainráthová (terénní služby), Jakub Žáka-vec a Karel Vostrý (oba pobytové služby), kterých se účastníci mohli rovnou zeptat na cokoli v ohledně průběhu certifikace.

Každý rok píšeme, že se Týden sociálních služeb, a potažmo Výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb, podařil. Tentokrát snad mohu za celý organizátorský tým (a po vyhodnocení zpětnovazebních dotazníků účastníků) podotknout, že tento ročník byl ještě lepší než ten předchozí, a budeme dělat vše pro to, aby byl ten příští zase lepší než tento.

Děkujeme všem poskytovatelům sociálních služeb, kteří se Týdne sociálních služeb účastnili, a všem přednášejícím i účastníkům kongresu, že s námi strávili krásné dva dny v Táboře. Všemi těmito aktivitami dáváme společně najevo, jak významné sociální služby pro naši společnost jsou, protože většina z nás bude jednou chtít (nebo muset) sociální službu využít také. Děkujeme, že se snažíte dělat sociální služby stále lepšími.

Organizátoři děkují všem sponzorům a vystavovatelům za pomoc při realizaci kongresu, dále děkují všem přednášejícím, hostům a mediálním partnerům za spolupráci při jeho propagaci.

Tomáš Groh, člen představenstva HARTMANN-RICO, a. s., si zkouší brýle simulující oční vadu, které jsou součástí gerontoobkleu

Daniela Lusková, ředitelka Domova U Biřičky Hradec Králové, předvádí elektrické rukavice simulující parkinsonský třes

Akční nabídka
**5 + 1
 ZDARMA**

Při nákupu 5 ks aktivních
 antidekubitních matrací LINET
 získáte 6. matraci zdarma!
 Více informací na
www.linnet.cz

Stop dekubitům!

Vyzkoušejte matrace LINET!

Komplikacím a dalším problémům můžete předejít pomocí aktivních antidekubitních matrací. Společnost LINET nabízí kompletní portfolio plně pokrývající prevenci a poskytující podporu při léčbě dekubitů 1. až 3. stupně.

**95 %
 dekubitů**
 lze předejít

nulový tlak

Precioso

Alternující matrace pracuje v režimu střídavého nafukování a vyfukování 3 spojených cel v cyklu 7,5 minuty.

alternující

Air2Care

Matrace nabízí variabilní kombinace aktivní a pasivní vrstvy. Aktivní systém střídavě nafukuje a vyfukuje 2 spojené cely v cyklu 12 minut.

hybridní

CliniCare 100 HF

Spojuje výhody aktivních i pasivní matrací. Po přidání kompresoru lze spustit alternující mód.

Sedmý ročník soutěže Šťastné stáří očima dětí zná vítěze

Letos proběhl již sedmý ročník výtvarné soutěže, ve které děti různých věkových kategorií ztvárňují, jak si představují šťastné stáří. Jako každý rok, i letos do soutěže, jež probíhá v rámci Týdne sociálních služeb, dorazily stovky obrázků z celé České republiky, zájem o soutěž tedy neklesá. Radost nám dělají i učitelé výtvarné výchovy z různých škol, kteří se tématu vždy s nadšením chopí. V každé době (a dnes možná více než kdy jindy) je totiž důležité vést děti k úctě ke stáří a uvědomování si přirozeného koloběhu života, na což se bohužel mnohdy zapomíná.

■ **Text: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka časopisu Sociální služby

„Těší nás, že tento projekt naplňuje jeden z hlavních cílů – tedy propojování generací. Z mnoha zaslanych obrázků je patrné, že nevznikly jen tak u stolu, ale že byly vytvořeny na základě zážitku nebo přímého setkání dětí a seniorů nejen v domácím prostředí, ale i v domovech pro seniory, kam děti přišly na návštěvu,“ komentuje letošní ročník spokojená manažerka projektu Magda Dohnalová.

Soutěž byla rozdělena do 3 kategorií podle věku (od předškolního věku do 5 let,

od 6 do 10 let, od 11 do 15 let) pro díla výtvarná, kategorie fotografické a kategorie pro děti se zdravotním postižením. Oceněna byla i práce vzešlá z veřejného hlasování na webových stránkách soutěže. Obrázky mohli zasílat jak jednotlivci, tak i školy. Odborná porota, která o vítězích rozhodla, byla složená tradičně ze zástupců vyhlásovatelů a výtvarníků (jako každý rok, i letos porotě předsedal akademický malíř Kristian Kodet, se kterým se chtěla většina dětí po skončení akce i vyfotografovat). Porota hodnotila především nápad, zpracování a uměleckou úroveň.

Slavnostní vyhlášení soutěže proběhlo v pražských Emauzích 4. října za přítomnosti nejen vítězů, ale i jejich pyšných příbuzných, učitelů a přátel. Atmosféra vyhlášení tak byla v těchto krásných historických prostorách více než přátelská, což podpořila i Štěpánka Filipová ze Svazu měst a obcí ČR, jež odpolednem provázela jako moderátorka. O kulturní vstup se po-

staraly žačky Základní umělecké školy Ilji Hurníka z Prahy 2 Nela Benetka a Carolína Kofronová pod vedením učitele Tomáše Bedrníka. Společně zahráli několik skladeb na zobcové flétny.

Vítězkou kategorie do pěti let se stala Kateřina Šestáková z MŠ Velechvín s obrázkem s názvem S babičkou paseme kozy. V kategorii 6–10 let získali první místo autoři dva, a to Kristýna Dvořáková a Viktor Pikálek ze ZUŠ Praha 8 s pracemi s názvem Můj pradědeček. V kategorii 11–15 let uspěla s prací nazvanou Zlatý podzim života Natálie Jankásková ze ZŠ Loděnice. Kategorii fotografie vyhrála Kateřina Kubičková s fotografií nazvanou Setkání dvou generací. V relativně mladé kategorii (letos byla vyhlášena teprve podruhé) děti se zdravotním postižením zvítězil David Šafařík (13 let) ze ZŠ pro tělesně postižené Opava s dílem Idyla na zahrádce. Uděleno bylo i Zvláštní ocenění poroty, a to za dílo Fotoalbum žáků ZUŠ Jedovnice. Vítězkou

Kateřina Šestáková

Vernisáž výstavy obrázků VOŠS v Ostravě

David Šafařík

Ceny veřejnosti se pak stala Riana Veseláková (8 let) ze ZUŠ Trnkova, Brno. Společnost HARTMANN-RICO, a. s., předala zástupcům škol vítězů v jednotlivých kategoriích šeky v hodnotě 5 000 Kč. Oceněnými se staly: MŠ Velechvín, ZUŠ Praha 8, ZŠ Loděnice, ZŠ pro tělesně postižené Opava, ZŠ Peruc a ZUŠ Jedovnice.

Ceny vítězům předali náměstek ministryně práce a sociálních věcí ČR Petr Krčál, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR Jiří Horecký, akademický malíř Kristian Kodet, ředitel Svazu měst a obcí ČR Dan Jiránek a zástupkyně generálního sponzora soutěže HARTMANN-RICO, a. s., Martina Sedláková. „Jsem velmi rád, že se zde setkáváme již posedmé a věřím, že i do budoucna bude mít tato soutěž, která pomáhá bourat stereotypy a předsudky o stáří, mezi dětmi takový ohlas,“ těšil se z úspěchu soutěže Petr Krčál. „Celostátní výtvarná soutěž Šťastné stáří očima dětí se během let stala již jakousi tradicí. Každý rok tak děti z celé republiky malují či fotografují, a tím znázorňují svoje představy o šťastném stáří. Je krásné, že tyto výtvo-

Kristýna Dvořáková

Viktor Pikálek

Kateřina Kubičková

pak žijí svým životem,“ doplňuje Jiří Horecký. První vernisáž obrázků proběhla již 11. 10. na VOŠS v Ostravě, další je plánována v kraji Vysočina. Obrázky tak budou ke zhlédnutí na několika místech České republiky a jako vždy následně poputují dělat

radost do různých domovů pro seniory.

Už nyní se těšíme na další ročník soutěže a budeme moc rádi, pokud se i vy se svými dětmi, vnoučaty apod. do soutěže zapojíte. Je to ideální příležitost, jak s dětmi nenásilnou formou o stárnutí hovořit a také zjistit, jak že si to vlastně to šťastné stáří představují.

Vyhlašovatelé projektu jsou:

- Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR
 - Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
 - Ministerství školství, mládeže a tělovýchovy ČR
 - Svaz měst a obcí ČR
 - Rada seniorů České republiky
- Garantem soutěže je akademický malíř Kristian Kodet, odborným garantem pro hodnocení prací fotografických Jindřich Štreit.
- Generálním partnerem soutěže je společnost HARTMANN-RICO, a. s., partnerem soutěže BONNO GASTRO SERVIS, s. r. o.

ŠŤASTNÉ STÁŘÍ OČIMA DĚTÍ 2016

KATEGORIE DO 5 LET

- 1. Kateřina Šestáková (4)**
S babičkou paseme kozy
MŠ Velechvín
- 2. Tereza Dušková (5)**
Babička nám ukázala ptáčátka
ZŠ a MŠ Lišov
- 3. Amálie Petrová (5)**
Moje babička Věra má ráda
barevné motýlky
MŠ Manětín
- 4. Jakub Josef Jiráček (5)**
Můj dědeček
ZŠ a MŠ Křešice
- 5. Patrik Hořínek (4)**
Babička s dědečkem na procházce
MŠ Prigo

KATEGORIE 6-10 LET

- 1. Kristýna Dvořáková (7)**
Můj pradědeček
ZUŠ Praha 8
- 1. Viktor Pikálek (10)**
Můj pradědeček
ZUŠ Praha 8
- 3. Radka Machalcová (8)**
Pohádky a paní učitelka
Soukromá výtvarná ZUŠ v Jeseníku
- 4. Vendula Kozubková (10)**
Jak se můj praděda skoro nedožil
šťastného stáří
ZUŠ Trnkova Brno

5. Jan Humplíček (8)

Oslava stoletých spolužáků
ZUŠ Trnkova Brno

KATEGORIE 11-15 LET

- 1. Natálie Jankásková (13)**
Zlatý podzim života
ZŠ Loděnice
- 2. Anna Rosenbergová (13)**
bez názvu
ZŠ Libeňnice
- 3. Sofia Michailidu (14)**
Dědečku, ty jsi úžasný rybář
Gymnázium Mírová, Karviná - N. Město
- 4. Klára Benediktová (15)**
Já a moje babička
Gymnázium Šumperk
- 5. Anna Matoušková (14)**
Film o šťastném stáří
ZUŠ Dobruška

KATEGORIE DĚTI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

- 1. David Šafařík (13)**
Idyla na zahrádce
ZŠ pro tělesně postižené Ostrava
- 2. Zuzana Koubová (15)**
Sraz po 40 letech
ZŠ praktická Český Krumlov
- 3. Nikola Remešová (9)**
Babička Liduška
ZŠ Brno

3. Natálie Danišová (9)

Babička cestovatelka
ZŠ Brno

5. Katarína Knihová (15)

Setkání v parku
ZŠ praktická Český Krumlov

KATEGORIE FOTOGRAFIE

- 1. Kateřina Kubičková (15)**
Setkání dvou generací
ZŠ Peruc
- 2. Soňa Indráková (15)**
Na cestě spolu
ZŠ Komenského Nový Jičín
- 3. Barbora Roštlapilová (13)**
Babiččiny vzpomínky
ZŠ Malecí

ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ

Koletiv dětí – počet 7 (7-12)
Fotoalbum
ZUŠ Jedovnice

CENA VEŘEJNOSTI

Riana Veselíková (8)
Babička je k sežrání
ZUŠ Trnkova, Brno

Pracovní rehabilitace v České republice

3. díl

Třetí a poslední částí navazujeme na sérii článků, ve kterých jsme se snažili přiblížit podmínky, cíle a obsah nástroje pracovní rehabilitace, jehož potenciál není stále ještě dostatečně využíván.

Mgr. Josef Kočí, sociální pracovník Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem. V roce 2012 obdržel cenu Výboru dobré vůle Olgy Havlové.

■ **Text: Mgr. Petr Džambasov, Mgr. Patrik Rücker,**
Asociace pracovní rehabilitace ČR, z. s.
Foto: Mgr. Petr Džambasov

Právo na využití pracovní rehabilitace je od roku 2004 zakotveno v zákoně o zaměstnanosti. Pracovní rehabilitace je určena pro všechny občany ČR s přiznaným statusem osoby se zdravotním postižením (bez ohledu na to, zda jsou v evidenci ÚP ČR) a pro osoby ohrožené následky dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (na základě doporučení ošetřujícího lékaře) za předpokladu, že je žadatel motivovaný a připravený spolupracovat na svém návratu (vstupu) na trh práce či k udržení stávajícího pracovního místa.

V posledním článku bychom rádi dali prostor méně formálním a více praktickým ukázkám toho, jak může pracovní rehabilitace doslova měnit lidské osudy.

➤ Spolupráce je základ

Práce s cílovou skupinou osob se zdravotním postižením se jako červená nit táhne napříč celou více než 20letou historií Vzdělávací společnosti EDOST. Když byl v roce 2004 spuštěn unikátní mezinárodní projekt Rehabilitace – aktivace – práce (RAP), jeho cíle byly mnohými označovány

jako „odvážné“. Cílem projektu bylo pilotní ověření a následné systémové nastavení základní spolupráce mezi klíčovými účastníky rehabilitačního procesu. Jednou z hlavních inovací projektu bylo vytvoření podmínek, které umožňují využívat funkčního vyšetření pracovního potenciálu OZP pro účely zaměstnanosti (tzv. ergodiagnostika).

Hmatatelným výsledkem těchto „pionýrských“ snah bylo vytvoření prvních šesti ergodiagnostických pracovišť v České republice a systémové nastavení spolupráce mezi ÚP ČR, rehabilitačními lékaři a dalšími organizacemi, které se podílejí na řešení nepříznivé situace klienta související se zdravotním postižením.

Ústřední myšlenkou byla koncepce regionální sítě spolupráce v pracovní rehabilitaci, která se v pozdějších letech ukázala jako cesta správným směrem a navázala na ní řada systémových kroků Ministerstva práce a sociálních věcí, které samo vnímá význam vzájemné součinnosti a spolupráce mezi aktéry rehabilitace jako klíčový úkol. Dokládají to mimo jiné dlouholeté snahy o vytvoření zákona o koordinované rehabilitaci, které aktuálně znovu ožívají.

➤ Příběh pana Kočího

Pan Josef Kočí je bývalý středoškolský učitel a voják z povolání. Ve věku 50 let

prodělal závažné cévní onemocnění, které doslova ze dne na den obrátilo jeho život na ruby. Aby ho lékaři zachránili, byli nuceni provést amputace na obou dolních i horních končetinách. Doslova přes noc se tak ze zcela soběstačného člověka stal člověk zvláště těžce tělesně postižený a odkázaný na pomoc druhých.

Když byl pan Kočí po mnoha měsících náročné léčebné rehabilitace propuštěn z nemocnice domů, brzy si uvědomil, že jeho cesta zpět k plnohodnotnému a soběstačnému životu teprve začíná. Náhoda tomu chtěla, že se právě v té chvíli dozvěděl o možnosti zúčastnit se pilotní fáze projektu RAP, který následně s využitím nástrojů pracovní rehabilitace výrazně přispěl k tomu, že se jeho sen o nezávislém a plnohodnotném životě začal naplňovat.

Na následujících řádcích si můžete přečíst osobní zkušenost člověka, pro něhož se pracovní rehabilitace stala bránou zpět do běžného života.

➤ Koncepce nového života

„Nejdůležitějším problémem při uplatnění OZP na trhu práce je subjektivní stav tohoto člověka. Ve vztahu k ergodiagnostice se jedná o poměrně ožehavou otázku, protože každé posuzování nebo snaha o objektivizaci nutně naráží na subjektivitu zdravotně postižené osoby. K tomu, aby postižený člověk úspěšně zvládl návrat do společenského, případně ekonomického života, je bezpodmínečně nutné vytvoření koncepce nového života. Tato koncepce předpokládá hluboké sebeuvědomění a součástí je také zvládnout vše z hlediska duševního, psychického – tedy psychologického. Člověk se musí především dostat do psychologické fáze hlubokého a upřímného usmíření se svým postižením. Pokud nedojde do tohoto stavu, nebude následovat zodpovědný aktivizační proces. Dále je podmínkou, aby došlo k razantnímu přehodnocení veškerých priorit z hlediska biologických, sociálních i psychologických potřeb. Životní hodnoty a cíle zůstávají zachovány, mění se však metody.“

➤ Pracovní rehabilitace jako účinný nástroj

V případě pana Kočího je možné mluvit téměř o dokonalém příkladu, jak může mít včasné realizovaná pracovní rehabilitace pozitivní dopad na život postiženého člověka.

Navzdory vážnému zdravotnímu postižení rozhodl poradce na ÚP ČR o zařazení pana Kočího do procesu pracovní rehabilitace. Pan Kočí nejprve absolvoval poradenský motivačně aktivační program, jehož součástí bylo provedení bilanční diagnostiky (bilance kompetencí včetně posouzení osobnostních dispozic) a ergodiagnostiky. Ergodiagnostika proběhla na čerstvě vybudovaném pracovišti, které vzniklo za přispění prostředků EU v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem. A právě zde si pana Kočího všiml primář zdejšího rehabilitačního oddělení, který se rozhodl, že panu Kočímu nabídne pracovní příležitost. Po prověření jeho funkčních fyzických schopností a po seznámení s jeho osobnostními kompetencemi usoudil, že by jen těžko hledal lepšího kandidáta na pozici sociálního pracovníka. Pan Kočí pokračuje v popisu své zkušenosti.

» Včasnost je klíčem

„Je jasné, že jsem měl z počátku velké obavy, zda pracovní zátěž zvládnou. Spíše jsem byl skeptický. Zde je však na místě, abych velmi poděkoval přístupu pana primáře Maršálka, který mi dokázal vytvořit podmínky, které mě citlivě a pozvolna vedly až k mému dnešnímu pracovnímu zapojení. Aktuálně pracuji v nemocnici na plný úvazek. Často pracuji právě s lidmi po úrazu. Svým názorným příkladem

Člověk se musí především dostat do psychologické fáze hlubokého a upřímného usmíření se svým postižením.

jim mimo jiné demonstruji, že člověk může fungovat zcela svobodně i po úrazu. U lidí po úrazu je důležité odmítnutí vzpomínek – asociace fungují spíše záporně. Problémem je, že v průběhu prvotní rekonvalescence působí hned několik negativních faktorů. Jednak se postupně vytvoří zajišťující hmotný systém (invalidní důchod, dávky a příspěvky pro OZP apod.). Člověk není nucen k aktivitě, nemusí si hledat práci – snadno tak podlehne deaktivaci a demotivaci. Dalším problémem je fakt, že s narůstající prodlevou od práce rychle klesají pracovní návyky a dovednosti. Zhruba po roce si OZP již ani nemusí uvědomovat důležitost pracovního zapojení. Současně je tu však problém překonání handicapu – spotřeba energie

Svým názorným příkladem jim mimo jiné demonstruji, že člověk může fungovat zcela svobodně i po úrazu.

může být tak vysoká, že člověku již ani nezbyvá energie použitelná k práci. Dále se projevuje určitá pohodlnost, která působí také záporně.

OZP se může i dobrovolně či nedobrovolně uzavřít – defakto sociálně izolovat – a tím mimo jiné rychle ztrácí sociální návyky – postrádá informace a rezignuje na společenské dění. Rychle také může ztratit odvahy, která je pro reaktivaci nesmírně důležitým faktorem.

Na druhé straně tím, že se OZP dostává objektivně do jiných systémů zabezpečení a požadavků, ztrácí kontakt s běžnou společenskou realitou. I přesto, že je silně motivován a usiluje o práci, objektivně není schopen zhodnotit, zda práci zvládne; postrádá vlastní zkušenost. Velice snadno může dojít k falešnému odhodlání, fabulaci a nízké míře sebekritiky. OZP může být přemotivován nebo prostě spoléhá na to, že lehkou práci zvládne (nevidí v práci svobodu – vidí pouze hmotný zisk – mzdu).

V praxi, která nemilosrdně konfrontuje OZP se skutečnou realitou, může tento člověk velmi rychle selhat. Z tohoto pohledu vnímám pracovní rehabilitaci jako jeden z neúčinnějších nástrojů, jak těmto negativním aspektům čelit.“

Použité zdroje:

- www.pracovnirehabilitace.cz
- Kol. autorů, Zpravodaj projektu PREGNET, číslo 1 (MPSV ČR, 2013)

INZERCE

CLEAN LIFE

Parní technologie

Čištění a dezinfekce bez chemie

Čištění:

- protiskluzových podlah
- dlažeb, spár, rzi
- vodního kamene, mastnoty

Dezinfekce:

- kompenzačních pomůcek
- čalounění, interiéru vozidel
- nábytku u klientů, koupelen

Pro CleanLife s.r.o.

Rybářská 716/24, Staré Město, 110 00 Praha 1 | Czech Republic

Tel.: +420 777 269 921 | E-mail: info@cleanlife.cz | www.cleanlife.cz

Podporujeme
kvalitu života!

Etika v obrazech v sociálních službách

se zaměřením na:

1 služby sociální péče

2 služby sociální prevence

Obsah semináře:

praktická etika práce zaměřená na péči, pomoc, podporu, potřeby a hodnoty konkrétního uživatele

Instruktažní filmy zobrazující 8 etických témat

- motivace a demotivace uživatele a jeho aktivní nebo pasivní aktivizace
- přímá a nepřímá manipulace uživatele
- podpora autonomie uživatele a jeho svobodná vůle
- očekávání/předsudky včetně hodnocení a stigmatizace uživatele
- potřeby, hodnoty a osobní cíle uživatele a plánování sociální služby
- práce s informacemi o uživateli a jejich sdílení v multidisciplinárním týmu
- závislost uživatele na sociální službě versus jeho práva
- budování důvěry a osobnost pečovatele

Interaktivní forma: teorie – praxe – spolupráce – zpětná vazba

Z jednání Etické komise APSS ČR – sponzorské dary zájemců o službu

Za léta existence naší profesní organizace se značka APSS ČR dostala do povědomí veřejnosti, takže bylo jen otázkou času, kdy se na Asociaci, stejně jako na obdobné subjekty tohoto typu, začnou obracet občané se svými podněty. Není tedy překvapující, že prezident APSS ČR obdržel v poslední době několik podání či stížností souvisejících s poskytováním sociální služby. Asociace je však dobrovolným spolkem hájícím zájmy poskytovatelů a nemá charakter profesní komory. Není proto vybavena pravomocemi posuzovat či dokonce prošetřovat stížnosti občanů vůči poskytovatelům sociálních služeb. V tomto duchu je jim prezidentem odpovídáno.

■ **Text: PhDr. Pavel Čáslava,**
předseda Etické komise APSS ČR

Přijaté stížnosti samy o sobě, bez ohledu na to, zda jsou, či nejsou oprávněné, se často týkají problémů majících obecnou platnost. Z tohoto důvodu vnitřní pokyn prezidenta APSS ČR pro vyřizování takovéto korespondence obsahuje i možnost postoupit problém Etické komisi k projednání.

V souladu s tímto pokynem Etická komise na žádost prezidenta Asociace projednala 7. 9. 2016 stížnost týkající se sponzorského daru a následně předložila prezidiu své stanovisko. Prezidium doporučilo zveřejnit jej prostřednictvím časopisu Sociální služby a webových stránek Asociace www.apsscr.cz.

STANOVISKO ETICKÉ KOMISE APSS ČR K PROBLEMATICE SPONZORSKÝCH DARŮ ZÁJEMCŮ O SOCIÁLNÍ SLUŽBU

Obecné okolnosti případu:

Poskytovatel pobytové služby uzavřel se stěžovatelkou, přímou příbuznou seniora – zájemce o službu propouštěného z LDN, smlouvu

o poskytnutí daru. Poskytovatel obdržel dar před uzavřením smlouvy o poskytnutí služby (tedy před zahájením jejího poskytování). Krátce po zahájení poskytování služby se stěžovatelce naskytla možnost zajistit sociální službu pro svého příbuzného v jiném, bližším domově. Po jeho odchodu požadovala dar nebo alespoň jeho alikvotní část vrátit, což poskytovatel odmítl.

Etická komise problém posuzovala v širší diskuzi, v rámci které byly brány v úvahu i analogické případy z minulosti, judikáty a stanovisko veřejného ochránce práv.

Etická komise dospěla k názoru, že každá darovací smlouva uzavřená se zájemcem o službu nebo s jeho příbuznými v situaci, kdy zájemce naléhavě potřebuje zajistit sociální službu, v sobě nese riziko, že bude později považována za skrytý vstupní poplatek či nástroj upřednostnění zájemce. Smlouva může být kdykoli v budoucnu zpochybněna s tím, že byla uzavřena za nevýhodných podmínek pro dárce, přestože základní podmínkou poskytnutí daru je, aby byl vyjádřením svobodné vůle dárce. Nepříznivá sociální situace zájemce o službu tak může být vážným důvodem pro návazné zneplatnění takovéto smlouvy.

Etická komise se dále shodla na názoru, že jakákoli darovací smlouva uzavíraná před uzavřením smlouvy o poskytnutí sociální služby je eticky problematická. Riziko etické nepřijatelnosti existuje i v těch případech, kdy se poskytovatel domnívá, že v situaci, kdy smlouva byla uzavírána, nešlo o naléhavou potřebu zajistit zájemci sociální službu, ani se nejednalo o jakékoli zvýhodnění zájemce prostřednictvím daru. Podle názoru Etické komise činí darovací smlouvu eticky problematickou oslabená pozice zájemce, která tkví v samotném faktu potřebnosti sociální služby z důvodu jeho nepříznivé sociální situace. V těchto případech je pro hodnocení podstatné, jak jednání o poskytnutí služby, resp. uzavření smlouvy o poskytnutí služby, vnímal a posuzoval zájemce v kontextu své situace a jak subjektivně interpretoval průběh jednání o uzavření darovací smlouvy.

Prezidium APSS ČR v souladu se stanoviskem Etické komise doporučuje členům APSS ČR:

- vyloučit z procesu jednání se zájemci o službu jednání o jakýchkoliv darech a nepřipustit uzavírání darovacích smluv před zahájením poskytování služby;
- implementovat tuto zásadu členy APSS ČR explicitně do vnitřních pravidel poskytovaných sociálních služeb.

Etická komise APSS ČR současně upozorňuje na dosud absentující závazný výklad ustanovení odst. 1) § 2067 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník: „Darování osobě, která provozuje zařízení, kde se poskytují zdravotnické nebo sociální služby, anebo osobě, která takové zařízení spravuje nebo je v něm zaměstnána, je neplatné, stalo-li se v době, kdy dárce byl v péči takového zařízení nebo jinak přijímal jeho služby.“

Asociace poskytovatelů sociálních služeb vydala novou odbornou publikaci

Sociální služby I – Užitečné informace pro manažery

Publikace obsahuje nejvyšší kvalitu textů, jež vznikly nejen v rámci publikační a projektové činnosti APSS. Jedná se o soubor konkrétních a užitečných informací, návody k řešení problematických situací, příklady dobré praxe a praktické zkušenosti.

Publikace je členěna do čtyř tematických oblastí:

- management • právo
- péče o klienta • Úřad práce ČR

Členové APSS 199 Kč

Doporučená cena: 299 Kč

Knihu lze objednat na <http://shop-apsscr.alvepi.com/> či na e-mailu marketing@apsscr.cz.

Kurz sebaobhajoby

O právach a povinnostiach zdravotne postihnutých ľudí sa toho píše a hovorí veľmi veľa. Ale čo z praktickej stránky?

■ **Text: Mgr. Katarína Petrová,**
psychológ CSS TAU Turie
Foto: Mgr. Jarmila Ondrášková

Dňa 5. 10. 2016 sa pod záštitou Žilinského samosprávneho kraja konal druhý ročník Tábora sebaobhajoby, ktorý organizovalo CSS TAU v Turí. Podujatie sa konalo pre 28 účastníkov v príjemnom prostredí Farmy Bardy v obci Kľače – Jasenovce.

Tábor bol vytvorený pre prijímateľov sociálnych služieb zo štyroch sociálnych zariadení v rámci žilinského kraja. Klienti navštevujúci tieto centrá trpia rôznymi mentálnymi poruchami a zdravotnými ťažkosťami. Najčastejšie sa vyskytujú rôzne typy schizofrénie, mentálna retardácia a defekty osobnosti. Vzhľadom na to majú klienti často zhoršené kognitívne funkcie, ako napr. vnímanie, koncentráciu, imagináciu, učenie, ale aj problémy s krátkodobou a dlhodobou pamäťou.

Schizofrénia je psychická porucha, pri ktorej človek stráca kontakt s realitou. Prejavuje sa pozitívnymi príznakmi, ako napríklad halucináciami a bludmi; negatívnymi príznakmi, ako je depresia alebo strata záujmu o sociálne vzťahy a kognitívnymi príznakmi. Tu môžeme spomenúť často sa vyskytujúci bradypsychizmus, poruchy koncentrácie a narušené vnímanie okolia (napr. zvýraznenie určitých prvkov prostredia). Schizofrénia je veľmi unikátna. Ľudia ňou postihnutí môžu mať nespočetné množstvo kombinácií prejavov a môžu prechádzať fázami relapsov i remisií. Mentálna retardácia a defekty osobnosti často koexistujú práve pri tejto poruche, no vyskytujú sa aj samostatne. U osôb dlhodobo trpiacich schizofréniou môže vzniknúť postprocesuálny defekt osobnosti, resp. postprocesuálna psychopatizácia.

Do procesu sebaobhajoby sú najviac zainteresovaní ľudia s mentálnym postihnutím. Toto hnutie pochádza zo Švédska a bolo vytvorené za účelom tvorby skupín ľudí s mentálnym postihnutím. Tieto skupiny

komunikovali o svojich životoch, cieľoch, snahách a túžbach, ale aj právach a potrebách. Sebaobhajoba sa pridružuje práv osôb so zdravotným postihnutím podľa Dohovoru OSN. Rešpektujú sa klientove práva, nezávislosť, zodpovednosť samého za seba a kontrola nad vlastným životom, pri čom si ich klienti sami uvedomujú. Cieľom sebaobhajoby je zmeniť životy znevýhodnených ľudí k lepšiemu. Prostredníctvom tohto projektu sa snažíme takýmto klientom pomáhať a rozvíjať ich možnosti, schopnosti a danosti. Vďaka sebaobhajobe sa klienti stávajú samostatnejšími, zaraďujú sa do bežného života a sú v lepšom kontakte s okolitým prostredím. Učia sa nové znalosti a skúsenosti, ktoré sú im v mnohých prípadoch prakticky predvádzané. Zároveň si uvedomujú svoje role a pozície v sociálnom živote a učia sa prijímať zodpovednosť. Sebaobhajoba ich učí dôverovať sebe samému a stať sa nezávislejšími. Klienti lepšie spoznávajú sami seba a učia sa adekvátne reagovať na okolitý svet a prejavovať asertívne svoj názor.

Počas Tábora sebaobhajoby sme mali možnosť vidieť 15 mladých dospelých ľudí, ktorí prezentovali svoje projekty. Každý stručne povedal o svojej minulosti, rodine, príchode do zariadenia. Klienti, ktorí sa zúčastnili druhý rok, sa zameriavali na obdobie posledných 12 mesiacov. Snažili sa vyzdvihnúť svoje pokroky, snahy a zlepšenia v rôznych oblastiach. Často

sme mali možnosť vidieť množstvo ocenení z popredných miest, napríklad z rôznych športových alebo tanečných disciplín. Klienti, ktorí sa zúčastnili po prvý raz, nám prezentovali svoje celoživotné úspechy. Mali sme možnosť vidieť množstvo fascinujúcich úspechov a zároveň sme sa stretli s rôznymi životnými príbehmi a s rôznymi osudmi.

V priebehu dňa boli dve prestávky určené na obhliadku farmy a jedna na obed. Prostredie farmy klientom ponúklo prostriedky ergoterapie, pri čom sa klienti aktívne a zmysluplne zapájali. Táto aktivita dokázala podporiť ich fyzické aj psychické funkcie. Mali možnosť zoznámiť sa s prácou pri domácich zvieratách a oboznámilo ich o množstve povinností súvisiacich s ich starostlivosťou. Mali možnosť hladkať zvieratá, previezť sa na koňoch a prechádzať sa s nimi, ako aj dozvedieť sa viac o ich starostlivosti. Majiteľ farmy, pán Bardy, nám ukázal okolie, porozprával o histórii a vzniku farmy, ako aj priamo predviedol techniky dojenia a kŕmenia domácich zvierat. Po chutnom obede sme mali možnosť vyskúšať kozie a ovčie syry, dezerty a nápoje vyrobené priamo na farme.

Každý uchádzač sa veľmi snažil a nás veľmi tešilo, že sme ich mohli podporiť. Chceme týmto poďakovať aj Inštitútu bazálnej stimulácie, s. r. o., a Adidas Continental Beskydskej sedmičke, vďaka ktorým sme tento projekt mohli zrealizovať a pomáhať tak ostatným. Dúfame, že sme založili pevné korene tejto udalosti a bude sa konať a podporovať ľudí so znevýhodnením aj nasledujúce roky a stane sa tak príjemnou tradíciou.

My a veterné mlyny...

Zákony sú všeobecne potrebné, v tom sa asi zhodneme všetci.

Musia však byť aj dobré a najmä vykonateľné. Inak nemajú zmysel. Práve naopak – komplikujú život tým, ktorým by mali slúžiť.

■ **Text: Mgr. Miriam Maasová,**
riaditeľka Pohoda seniorov, n. o., Galanta

Do situácie „postihnutej zákonom“ sme sa dostali aj my v zariadení sociálnych služieb, a to vo chvíli, keď podala výpoveď vedúca sestra, ktorá ako jediná zo šiestich sestier spĺňala kvalifikačné podmienky na výkon garanta v zariadení sociálnych služieb. Ako stanovuje zákon, základnou podmienkou je ukončené špecializačné štúdium v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť v komunite a vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v odbore ošetrovateľstvo.

Pokiaľ sa v príslušnom zariadení nenachádza takýto garant s predpísaným vzdelaním v požadovanom odbore, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nemôže udeliť zariadeniu sociálnych služieb kód poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a Všeobecná zdravotná poisťovňa nemôže uhrádzať výkony poskytnutej ošetrovateľskej starostlivosti. Reálna situácia na trhu práce je však taká, že nájsť takúto zdravotnú sestru s potrebnou kvalifikáciou je prakticky nemožné.

Vzhľadom na okolnosť, že mi v apríli 2016 Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou pridelil tri kódy zdravotníckeho pracovníka – a to kód diplomovanej všeobecnej sestry, kód pre intenzívnu ošetrovateľskú starostlivosť a kód ošetrovateľstva, požiadala som, v záujme ďalšieho nerušeného chodu nášho zariadenia, o udelenie výnimky zo vzdelania s povinnosťou doplnenia vzdelania o komunitné ošetrovateľstvo, ktoré je potrebné na zastávanie postu odborného garanta v zariadení sociálnych služieb takého druhu, akým je naše zariadenie, a ktorého som ja osobne od jeho vzniku riaditeľkou.

Zo Všeobecnej zdravotnej poisťovne mi odpovedali, že nie sú oprávnení udeľovať výnimky zo vzdelania a odporučili mi obrátiť sa na Ministerstvo zdravotníctva SR alebo na Ministerstvo školstva, vedy, výsku-

mu a športu SR. Vo svojom stanovisku nezabudli opäť zdôrazniť, že v prípade, že nebudeme spĺňať zákonom stanovené podmienky, zdravotná poisťovňa nebude uhrádzať výkony poskytnutej ošetrovateľskej starostlivosti. V praxi to znamená, že všetky príslušné finančné náklady by museli hradiť naši klienti a ich rodinní príslušníci. To však nie je reálne. Pritom náš štát, ktorý sa hrdí prívlastkom „sociálny“, neustále deklaruje, že starší občania sú spolu s deťmi a telesne postihnutými občanmi osobitne chránenou skupinou.

Tvorcovia takejto legislatívy by mali mať v prvom rade skúsenosti z terénu, a potom môžu tvoriť zákon.

Na základe tohto odporúčania som sa teda obrátila na Ministerstvo zdravotníctva SR. Požiadala som ho o udelenie vyššie uvedenej výnimky. Apelovala som na to, že som zdravotná sestra s 26ročnou praxou a vysokou kvalifikačnou úrovňou, a že sa cítim hlboko diskriminovaná v porovnaní s mladými zdravotnými sestrami, ktoré majú za sebou rok špecializačného štúdia a sú považované za kvalifikovanejšie ako ja. Vo svojom liste som požiadala o akceptovanie mojich aktuálne platných kódov zdravotníckeho pracovníka/odborného garanta, ktoré mi ako – podľa môjho subjektívneho názoru – plnohodnotnej zdravotnej sestry pridelil Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

V odpovedi ministerstva bol opäť citovaný príslušný zákon, ktorý uvádza, kto môže a kto nemôže byť odborným garantom.

Pre mňa osobne je neprípustné, aby napríklad mladá zdravotná sestra po absolvovaní školy (Bc.) absolvovala rok špecializovaného štúdia v odbore komunitné ošetrovateľstvo a pokladala sa za väčšiu odborníčku ako ja, ktorá mám za sebou 26 rokov praxe.

V závere sa konštatuje, že ministerstvo môže konať iba v medziach a v rozsahu, ktoré stanovuje príslušný zákon, a teda nemá kompetenciu udeľovať výnimky z ustanovení platných právnych predpisov.

So žiadosťou o udelenie výnimky som sa, žiaľ bezvýsledne, obrátila aj na Slovenskú komoru sestier a pôrodných asistentiek. V liste som okrem iného uviedla aj to, že sa cítim byť plnohodnotnou zdravotnou sestrou. Priložila som svoj vzdelanostný a pracovný životopis. Od roku 2013 zastávam post riaditeľky zariadenia sociálnych služieb, v ktorom kladieme dôraz predovšetkým na zdravie klienta a spolu s ostatnými kvalifikovanými sestrami (kvalifikovanými v iných odvetviach) tvoríme kvalitný tím, ktorý si vie poradiť aj s tými najťažšími diagnózami z každého odboru medicíny. Pre mňa osobne je neprípustné, aby napríklad mladá zdravotná sestra po absolvovaní školy (Bc.) absolvovala rok špecializovaného štúdia v odbore komunitné ošetrovateľstvo a pokladala sa za väčšiu odborníčku ako ja, ktorá mám za sebou 26 rokov praxe.

Takto nastavené legislatívne podmienky nemajú opodstatnenie. Tvorcovia takejto legislatívy by mali mať v prvom rade skúsenosti z terénu, a potom môžu tvoriť zákon. Kto je vlastne kompetentný udeľovať výnimky zo vzdelania? Podľa mojich aktuálnych skúseností nikto!

Výsledok? Po uplynutí výpovednej lehoty nášho garanta som teda musela požiadať Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou o pozastavenie platnosti kódu poskytovateľa a následne aj Všeobecnú zdravotnú poisťovňu o prerušenie platnosti zmluvy. Pritom proces jej uzatvárania nám trval takmer osem mesiacov! Stálo nás to veľa energie, byrokracie a času. Bohužiaľ, prestali sme spĺňať požiadavky, aj keď prevádzka ostala nezmenená a starostlivosť aj ošetrovateľské výkony robíme naďalej tak, ako doteraz. Len ten papier keby sme mali... A keď ho konečne mať budeme, tak si tou tortúrou s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a so zdravotnou poisťovňou budeme musieť prejsť znovu, pretože aktuálne nie sme dostatočne kvalifikovaní.

Celá táto záležitosť je ako márný donkichotský boj s veternými mlynmi. Treba si však uvedomiť, že v úlohe onoho známeho „rytieria smutnej postavy“ je v tomto prípade ten najslabší článok – pacient, klient. ■

Sociální pracovník a metodické vedení individuálního plánování v sociální službě

Fenoménu individuálního plánování je stále věnována značná pozornost jak v publikacích a metodických průvodcích, tak i ve vzdělávacích kurzech. Dnes jsou poskytovatelé již mnohem dále než těsně po účinnosti zákona o sociálních službách; jsou poučenější, zkušenější a s individuálním plánováním se potýkají po svém. Problémem současné doby je paradoxně přílišné množství (často ambivalentních) výkladů procesu individuálního plánování. Sociální pracovníci často reflektují své rozporuplné zkušenosti s inspektory a konzultanty, kteří si ve svých přístupech mnohdy i protirečí. Tento článek se zaměří na individuální plánování trochu jinak. Sice přinese některé metodické vstupy, především ale přináší zamyšlení nad některými ne zcela dotaznými souvislostmi.

■ **Text: PhDr. Petr Vojtíšek, Ph.D.,** lektor, konzultant a metodik v sociálních službách, člen katedry sociální práce Filozofické fakulty UK v Praze, www.vojtisekpetr.cz

➤ Individuální plánování a služba řízená klientem

Dobrá praxe v sociálních službách si uvědomuje, že výchozím předpokladem poskytování služby je služba striktně na míru klientovi (business sféra používá termín „firma řízená zákazníkem“). V komerčním sektoru se setkáváme s pojmem „customer experience“, který popisuje důležitost pozitivní interakce zákazníka/klienta a poskytovatele ve všech momentech jejich vzájemného kontaktu. Klientská zkušenost může být zásadním prvkem v zákaznickém chování a ochotě zákazníka zvolit konkrétní službu. Firmy orientované na zážitek zákazníka si uvědomují, že jeho zkušenost je utvářena jak vědomím, tak podvědomím.¹ Firmy vnímají, že přidanou hodnotou ve vysoce konkurenčním prostředí může být i zákazníkům zážitek a přizpůsobení služby přímo na míru.

Proč tedy řada poskytovatelů vnímá individuální plánování jako nutné zlo, jako nutný dopad poskytování samotného? Proč je pro řadu služeb obtížné uchopit individuální plánování ke spokojenosti klientů, zaměstnanců i třetích stran? Je tu totiž jeden zásadní zádrhel, kterému je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

Jde o zásadní rozpor mezi veřejným a soukromým právem v zákoně o sociálních službách, kde se nešťastně prolínají prvky veřejného a soukromého práva. Na jedné straně zákon ponechává smluvní volnost a interpretaci práva poskytovatelem (to je znak soukromého práva, které se v sociálních

službách uplatňuje např. ve Velké Británii), na druhé straně upravuje veřejnoprávní zásah do této volnosti veřejnoprávními nástroji – inspekce, registracemi apod. Navíc veřejnoprávním institutům vkládá do rukou bezprecedentní možnost vlastní interpretace práva a širokou svobodnou vůli v posuzování, což je v rozporu s principem veřejného práva². Pokud má veřejná správa upravovat a kontrolovat soukromé vztahy, musí být jednoznačně vymezen rozsah a kritéria kontroly. A ta v případě individuálního plánování chybí³. Pokud má veřejná správa kontrolovat poskytování služeb, musí v zákoně jednoznačně definovat terminologii, měřitelné (!) normy a způsob jejich plnění (např. minimální znaky individuálního plánování).

➤ Co nám tedy říká o individuálním plánování právní úprava neboli: Z čeho vycházet?

Samotný terminus technicus „individuální plánování“ není v zákoně obsažen, vyskytuje se pouze ve vyhlášce jako název standardu č. 5. Termín „individuální plán“ není popsán vůbec. Z čeho tedy vycházet? Stopy individuálního plánování nalezneme zde:

- § 2, odst. 2, č. 108/2006 Sb., ZSS: ... Pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob...
- § 88, f), ZSS: ... plánovat průběh poskytování sociální služby podle osobních cílů, potřeb a schopností osob (...) vést písemné individuální záznamy o průběhu poskytování sociální služby (...) a zapisovat hodnocení a jeho výstupy do písemných

individuálních záznamů ...

- § 22, c), vyhlášky 505/2006 Sb.: ... pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí: 1. pomoc při vyřizování běžných záležitostí vyplývajících z individuálních plánů...
- Obsah standardů kvality, 5. Individuální plánování dle 505/2006 Sb.: a)... písemně (...) vnitřní pravidla (...) plánování a způsob přehodnocování procesu poskytování služby b) Poskytovatel plánuje společně s osobou průběh poskytování sociální služby s ohledem na osobní cíle a možnosti osoby...

Podle aktuální právní úpravy je tedy povinností poskytovatelů brát při poskytování sociální služby v potaz objednávku klienta, vést písemnou dokumentaci poskytování pro každého klienta. Ke způsobu této práce by měl být vytvořen metodický postup. Azylové domy navíc mají vést „individuální plány“.

Vše ostatní je věcí poskytovatele. A tak sociálním pracovníkům zbývá jen v nejlepší víře zavádět metodické postupy odpovídající efektivnímu řešení klientovy situace a doufat, že jim někdo „dobře neporadí“, že to mají dělat úplně jinak.

➤ Neuralgické body v praxi individuálního plánování a jejich metodické řešení

Na základě poznatků z praxe můžeme zobecnit následující komplikace v individuálním plánování a tipy na jejich řešení:

- a) Vytrhávání individuálního plánování jako samostatného procesu z procesu poskytování (základních a fakultativních činností) sociální služby vede k nešťastnému paralelnímu průběhu dvou procesů – průběh služby vs. individuální plánování. Jako doporučení lze nabídnout změnu pohledu na individuální plánování – nejde o samostatný proces, ale

² Možnost posuzovat a volně hodnotit důkazy přísluší v právním státě výhradně soudní moci. Výkon úředníků veřejné správy umožňuje pouze hodnotit soulad praxe s jednoznačně definovanými kritérii (např. Česká obchodní inspekce změní pouze to, zda hostinský točí míru nebo podmíru, nikoliv chuť piva, která je subjektivním kritériem).

³ Dokonce ani ve standardech kvality není měřitelnost zajištěna.

¹ Customer experience (CX) je součástí CRM. Více in Kotler, P. a kol. Marketing, 6. vyd. Praha: Grada, 2003.

o přívlastek poskytování služby. Tím se zároveň řeší problematika nadbytečné dokumentace a evidence. Není totiž třeba vést paralelně plán, realizaci a vyhodnocení úkonů a vedle něj jakýsi individuální plán. Přemýšlejte o zjednodušení a propojení. Individuální plánování je individualizované poskytování základních činností sociální služby, nikoliv plnění životních přání klienta, které nesouvisí s jeho nepříznivou sociální situací, kvůli které službu využívá⁴. Bohužel to tak také mnozí poskytovatelé vnímají. Každý výkon ve prospěch klienta v sociálních službách by měl korespondovat s některou základní (či fakultativní) činností sociální služby podle znění ZSS. Individuální plánování je způsob, jak je poskytována základní či fakultativní činnost sociální služby (zleva × zprava, v 7:00 nebo v 8:00 atd.).

b) Limity v počtu odborníků řídicích procesy poskytování služeb se odráží v tom, že v praxi zajišťují často individuální plánování pracovníci v sociálních službách, jejichž odborností je realizace přímé péče (viz § 116 ZSS). Přitom management individuálního plánování je výsostná disciplína sociálního pracovníka, který je k tomu povolán § 109 ZSS, podle kterého mu přísluší analytická a metodická činnost. Zároveň lze individuální plánování systematicky zařadit do případové práce – jde v podstatě o nástroj případové prá-

⁴ U některých poskytovatelů je paralelně vedena agenda individuálně poskytovaných úkonů péče a agenda speciálních individuálních cílů, které nelze realizovat základními činnostmi nebo na úkor základních činností pro jiné klienty. Bohužel se v praxi lze setkat i s takovými osobními cíli, jako je uskutečnit výlet do Afriky nebo zajistit, aby se vnoučata nehádnala. To skutečně není předmětem sociální služby, např. domova po seniory.

ce⁵. Přijmeme-li fakt, že v praxi často vedou případy a jejich dokumentaci pracovníci v sociálních službách, je nezbytné vymezit dostatečnou kapacitu sociálního pracovníka pro metodické vedení. Sociální pracovník se pak při vedení případu stává spíše mentorem pracovníka v přímé péči. Jeho úkolem je tudíž vytvořit systém a podmínky pro individualizované poskytování služby, předat ho do praxe a vynucovat jeho realizaci. Jeho úkolem je i maximálně zjednodušit způsob dokumentace.

c) Řízení a dokumentace individuálního plánování jsou napříč praxemi velmi různorodé. A je to v pořádku, neexistuje jednotná šablona. Přenositelnost dobré praxe je v tomto bodě diskutabilní. Dokumentace a evidence jsou nástrojem, který paralelně dokládá průběh sociální služby. Ani obsah dokumentace a evidencí není jednoznačně předepsán. Pouze zákonná povinnost poskytovatelů vést písemné individuální záznamy. A kolem této otázky se také vede řada polemik (např. má-li povinně existovat dokument Individuální plán, nebo ne?). V podstatě existují tři typy dokumentů, které lze z pohledu metodika rozdělit:

i) Řídicí dokumentace (nejčastěji metodika individuálního plánování), která popisuje, jakým způsobem probíhá proces plánování, realizace a vyhodnocování služby). Odpovídá nám např. na otázky: Jak to u nás zařídíme, aby to všichni dělali procesně stejně? Kdo má odpovědnost a za které úkoly? Jak to zaznamenáváme?

⁵ Viz např. Havránková in Matoušek. *Metody a řízení sociální práce*, 2. vyd. Praha: Portál, 2008.

ii) Vzory formulářů – jak tištěné, tak elektronické – relevantní pro konkrétní praxi, na které odkazuje předchozí metodika (např. plán rizik, adaptační plán, plán péče, rozvojový plán). Vzory jsou přílohou metodiky, abychom to měli pěkně po kupě.

iii) Osobní složka klienta/karta klienta/spis klienta – tedy soubor vyplněných formulářů v logickém řazení. Složka klienta obsahuje veškerou dokumentaci klienta.

A co s dilematem, zda vést dokumentaci psanou, nebo elektronickou? Obě formy jsou plně funkční a obě lze využít. Jednoznačně jde pouze o vaše manažerské rozhodnutí.

Snad jen doporučení: Buďte pány své praxe (individuálního plánování) a používejte k tomu dostupné pomůcky a nástroje (např. programy, šablony apod.) místo toho, abyste nechali nástroje řídit vás. To už znechutilo pracovníky nejedné praxe.

» Závěr

Kdyby rozsah tohoto článku umožnil postihnout více problémů, šlo by ve výčtu pokračovat. Takto jsou pojmenovány alespoň ty nejdůležitější metodické poznámky k tématu. Jako velmi zjednodušující shrnutí by závěrem mohl zaznít apel na to, aby se sociální pracovník v metodické roli maximálně držel potřeb konkrétní praxe a k „dobrým radám“ přistupoval obezřetně.

Poznámka redakce: článek vyšel dne 30. září v časopisu Listy sociální práce č. 7.

Listy sociální práce překračují hranici sociálních služeb a věnují se sociální práci např. v justici, školství, veřejné správě, zdravotnictví, sociálně-právní ochraně dětí apod.

ODBORNÝ ČTVRTLETNÍK LISTY SOCIÁLNÍ PRÁCE

Koncem roku 2013 začala APSS ČR s Ministerstvem práce a sociálních věcí jako hlavním partnerem a ve spolupráci s Kanceláří veřejného ochránce práv a Společností sociálních pracovníků ČR vydávat informační a odborný časopis určený především sociálním pracovníkům – „Listy sociální práce“.

Jeho cílem je prostřednictvím odborných článků, rozhovorů, příkladů dobré praxe a dalších textů pomoci k identifikaci sociální práce, jejímu formování, rozvoji a zvyšování její prestiže, umožnit nahlédnout do všech oblastí, kde se sociální práce koná, vytvořit platformu pro výměnu zkušeností i názorů, poskytnout informační servis.

Listy sociální práce tak překračují hranici sociálních služeb a věnují se sociální práci také ve zdravotnictví, justici, školství, sociálně-právní ochraně dětí, veřejné správě atd. Listy sociální práce nechťejí být vědeckým, resp. akademickým časopisem, ale časopisem pro každodenní praxi sociálních pracovníků a všech, kdo se sociální práci přicházejí do styku.

Časopis vychází 4x ročně ve formátu A4 s barevnou obálkou a v nákladu přesahujícím 1500 kusů.
Cena jednoho čísla je 49,50 Kč (resp. 2 €).

Časopis objednávejte na www.send.cz, 225 985 225, 777 333 370
Více informací získáte na www.listysp.cz.

Čtvrt století pečují o dvě děti s autismem

Počátek letošního září poznamenala tragédie, kdy se matka dvou synů z Chomutova odhodlala ke strašnému – pro běžného člověka nepochopitelnému – činu. Se starším autistickým synem skočila pod vlak, mladšímu zanechala vzkaz: *Lépe ti bude bez nás... Zkrat, či uvědomělé rozhodnutí? Obrovská beznaděj? Pocit neuvěřitelného osamění? Objektivní dlouhodobé fyzické a psychické vyčerpání? Sophiina volba? Zoufalý vzkaz všem, kteří mají něco společného se sociální politikou? Nejen tyto otázky mi okamžitě naskočily v hlavě, když jsem se o tragédii dozvěděla. Jsem přesvědčená, že jen nepatrný zlomek rodičů autistických dětí tento nezvratný sobecký čin striktně odsoudil a že většinu z nich aspoň jednou na zlomek sekundy podobné řešení napadlo.¹*

■ **Text: Mgr. Štěpánka Vajnerová,**
ředitelka Sociální Inkluze, z.ú.,
a odborná asistentka poslankyně PČR
Ing. Radky Maxové

V čem je péče o člověka s autismem tak náročná? Narodí se vám krásné, na první pohled zdravé miminko. Jste šťastní a představujete si, jak vyrůstá a jak s ním prožíváte vše, co ho v životě potká. Nástup do školy, pubertu, první lásky, jeho osamostatňování se... Někdy po pár měsících, jindy až po pár letech, si začnete uvědomovat, že něco není v pořádku, že je vaše dítě jiné. Začnete si všimát „drobností“, často až zpětně. Například dítě špatně spí; často pláče a vy ho nedokážete utiřit; přestane

používat naučená slova, používá vlastní hatmatilku nebo nezačne mluvit vůbec; neustále chodí po špičkách; vzteká se při sebemenší maličkosti; sebepoškozuje se – mlátí se do hlavy; kouše se do předloktí při velké radosti nebo vzteku; bojí se lidí nebo je schopné odejít kamkoliv, kdykoliv, s kýmkoliv; vulgárně vám nadává a dokonce vás i fyzicky napadne... Takto by šlo vyjmenovat desítky dalších příkladů charakteristických pro dítě s autismem.

Takže víte, že je něco špatné, a začnete hledat pomoc, respektive chcete znát příčinu jinakosti svého dítěte. Nejprve se obrátíte na pediatra. Pokud máte štěstí a neřekne vám, že si děláte zbytečné starosti, že z toho vyroste nebo že máte být důslednější ve výchově, pošle vás ke specialistovi – obvykle neurologovi. Podle výsledků vyšetření, a ta obvykle dopadnou dobře, se trochu uklidníte, ale důvody, proč jste vyhledali

pomoc, nezmizí, ba se ve většině případů začnou stupňovat. Dítě má velké problémy ve školce, škole, opakovaně jste jako rodič upozorňován, že své dítě máte usměrnit, nebo z daného zařízení bude muset odejít. Znovu jdete k pediatrovi, znovu přijde na řadu neurolog a povětšinou následuje vyšetření u psychologa, případně psychiatra. Na tato vyšetření se však obvykle čeká dlouhé měsíce.

Vy se zatím jako rodič cítíte frustrovaný – neschopný. Často jste kritizován i nejbližším okolím. Dochází k opakovaným konfliktům s partnerem, učiteli a rodiči spolužáků dítěte, mnohdy i s odbornou veřejností – špatně či nedostatečně informovanými lékaři, posudkovými lékaři, psychology, speciálními pedagogy. Zaměstnavatel si všímá vaší opakované nepřítomnosti na pracovišti atd. Ve velké většině případů se musí jeden z rodičů dítěte s autismem plně nebo z části vzdát pracovní kariéry. K dalším stresorům se přidá i nedostatek financí...

Smysluplně dlouhodobě pečovat o autistu znamená se svým způsobem odsoudit k dobrovolné samotě – sociální izolaci. Také mu musíte přizpůsobit své myšlení. Naučit se trpělivosti a obrovskému sebeovládání. Když chcete porozumět autistům, nemůžete používat slova a jazyk tak, jak jste běžně zvyklí. Autisté jsou většinou svými schopnostmi specialisté – dobří na jednu věc, špatní na jinou. Myslí jiným způsobem než běžný člověk. Často přemýšlejí v obrazech (obdobně myslí např. designéři, fotografové, grafici), ve vzorech (jako například matematici, hudebníci, softwaroví programátoři). Jinak vnímají, většinou mnohem intenzivněji (světlo, hluk, pachy...), a někteří autisté přemýšlejí právě pomocí vjemů. Autisté mají mysl často fixovanou (ulpívané myšlení), a to lze využít při jejich motivaci (motivovat je k čemukoliv je velice těžké). Jakákoliv jejich frustrace, pocit úzkosti často vede k nezvladatelnému křiku, vulgaritě, sebepoškozování, agresivitě atd.

Přístup k člověku s autismem musí být nezbytně individuální, bez ohledu na zbývající kolektiv, a nezáleží na tom, zda se jedná o vzdělávání, volnočasovou aktivitu, asistenční nebo jinou sociální službu. Poskytovat sociální služby lidem s tímto

¹ Doporučuji ke zhlédnutí <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/216452801100911/obsah/492333-deti-uplnku>

zdravotním hendikepem v souvislosti s jejich výše zmíněnými specifiky je v současném systému financování sociálních služeb skoro nemožné, a to nejen kvůli finančním nárokům, ale i kvůli specifickým důležitým pro pracovníky v přímém kontaktu s těmito klienty, kterými jsou: odborná erudice, vysoká tolerance k psychické zátěži a vysoká sociální inteligence. Není divu, že podle mých informací existuje pouze jediný domov se zvláštním režimem pro tuto cílovou skupinu a že na pořadníku pro přijetí čeká více než 80 lidí.

Desatero komunikace s pacienty s poruchou autistického spektra

■ Text: Vládní výbor pro zdravotně postižené občany

1. Autismus není patrný na první pohled, pozná se až podle nestandardního chování pacienta, které je potřeba tolerovat. Ačkoli se může na první pohled zdát, že je pacient rozmazlený, zlobivý či vzpurný, ve skutečnosti má jen nepřekonatelný strach z neznámého prostředí a z nové situace.

2. Důležitá je spolupráce s tlumočnickem, který pacienta s autismem vždy doprovází. Právě ten zná všechny důležité informace o konkrétním pacientovi, proto je dobré jeho rady a doporučení vhodného jednání s pacientem respektovat.

3. Jednoduchá uklidňující sdělení v krátkých větách jsou tou nejlepší formou slovní komunikace.

4. Je běžné, že pacienti s autismem jsou smyslově přecitlivělí. Proto je třeba se připravit na zvýšenou citlivost na zvuky, tóny, světlo, pachy či dotek neznámé osoby.

5. Při lékařském vyšetření je vhodné objednat pacienta na konkrétní čas. Nejlepší je zvát pacienta s PAS na úplném začátku či konci ordinčních hodin, kdy je v čekárně jen minimum lidí a vždy ho brát přednostně před ostatními pacienty.

6. Je třeba tolerovat pacientův odmítnutí. Snaha zlomit tento negativismus není vhodná a většinou situaci jen zhorší.

7. Při všech vyšetřeních a úkonech je nezbytná přítomnost doprovodu. Ten je v dané situaci jeho jedinou jistotou, oporou i tlumočnickem s okolím.

8. K úspěšnému lékařskému ošetření není vždy potřeba narkóza. Je dobré zvážit, zda k použití tlumících prostředků neexistuje jednodušší a méně radikální alternativa.

9. Je vhodné zvážit, zda jsou všechna vyšetření nezbytně nutná. Na některých tradičních lékařských postupech není potřeba vždy trvat.

10. Hospitalizace pacienta by také měla být důkladně zvážena. Pokud je nezbytná, je velice vhodné absolvovat pobyt v nemocnici s rodičem či jinou blízkou osobou, na kterou je pacient vázán. Je to dobré nejen pro pacienta, ale i pro ošetřující personál.

Klíč pro komunikaci s osobou s autismem

■ Text: Vládní výbor pro zdravotně postižené občany

„Pamatuj, že tvá slova jsou činem.“

(Antoine de Saint-Exupéry)

Toto stručné vodítko si neklade žádné nároky na úplnost ani na univerzálnost. Bez ohledu na to, že se vyplatí dodržovat určitá obecná pravidla, jsou lidé s autismem charakterově stejně pestří jako kdokoli jiný a nikdy nebude existovat žádný soubor pravidel uplatnitelný na všechny bez rozdílu.

Osoby s autismem a především s *Aspergerovým syndromem lze do jisté míry rozlišovat* podle toho, jak reagují na situaci, kdy se stanou neobratní v pro ně nesrozumitelných společenských situacích: zatímco *aktivní subtyp* se spíše začne projevovat a vyjadřovat emotivně a někdy až provokativně, aby svou neobratnost skryl za toto jednání, *pasivní subtyp* spíše přeruší jakoukoli komunikaci a projevy omezí spíše na pláč nebo odmítání dalšího kontaktu. *Oba subtypy* mají někdy tendenci se v takové situaci uchylovat ke stimulacím (kývání, hraní si se prsty, stereotypní pohyby), tyto stimulační doporučujeme ignorovat – člověku s autismem pomáhají udržet si psychickou rovnováhu.

Následující body se týkají situací, kdy se lidé s autismem ocitnou v potížích a podlehnou panice – potom je obzvláště důležité pamatovat na zdánlivé drobnosti, které mohou rozhodnout mezi úspěšným zvládnutím či totálním selháním na obou stranách. Neberte tedy prosím tato pravidla jako univerzální klíč, vězte však, že osvojíte-li si tato pravidla pro chvíli nouze, velmi vám pomohou i v běžných životních situacích, kdy se dostáváte s lidmi s autismem do styku.

1. Jednej předvídatelně. Vyvarujte se situací, kdy se například – být s těmi nejlepšími úmysly – dotknete paže, ramene či dokonce hlavy člověka s autismem, aniž by předem viděl, že se tak chystáte učinit. Mnozí z nich jsou velmi citliví na hmatové podněty, a když je takový člověk v úzkých, velmi ho to vyleká.

2. Plánuj. Rozhodně se vyplatí, když předem popíšete, co se bude dít (například „Teď si promluvíme o tom, co se vám přihodilo, a potom si půjdete odpočinout.“). Člověku s autismem to velmi pomůže v orientaci a snáze přečká i nepřijemný rozhovor.

3. Nekřič. Nikdy na člověka s autismem nekřičte ani nezvyšujte hlas, to bude mít za následek jen to, že se tím zablokuje další komunikace a dokonce ho to může uvrhnout do autistické krize (dekompensace a ztráta orientace) – během ní komunikace nemůže pokračovat. Může vadit i silnější hlas, protože mnoho lidí s autismem má mnohem citlivější sluch, než si dokážete představit; někdy proto také pomůže, když mluvíte úmyslně potichu.

4. Ptej se jasně. Snažte se formulovat otázky tak, aby byly jednoznačné a spíše uzavřeného typu (umožňující jen jednu ze dvou odpovědí, například ANO/NE). Otázka „Jak jste na tom?“ je nesrozumitelná, protože se může teoreticky týkat mnoha různých témat, zatímco otázka „Máte nějaký problém?“ nebo „Bolí vás něco?“ je jasná a srozumitelná otázka uzavřeného typu. Nečekejte ale jako odpověď vyprávění životního příběhu – čekejte jen „Ano“ nebo „Ne“. Pečlivě se vyvarujte kladení několika otázek najednou, protože zatímco vy budete registrovat většinou jen svou poslední otázku, člověk s autismem vám – být jednoslovně – zodpoví všechny v pořadí, v jakém jste je položili, vy však budete obtížně odpovídat k otázkám přiřazovat.

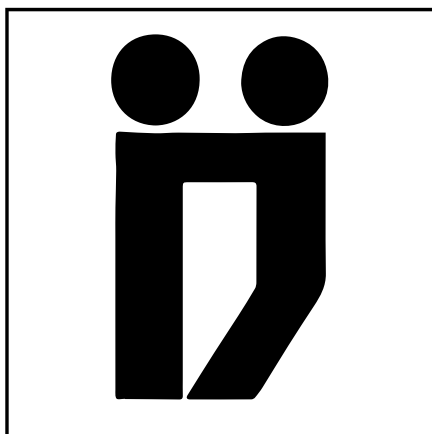
5. Mluv jednoduše. Nepokoušejte se oslnit člověka s autismem svou slovní zásobou a znalostí cizích slov; jednak je možné, že jich bude znát podstatně více než vy, a jednak ve chvíli, kdy se ocitl v tísní, může být pro něj velmi náročné se soustředit na to, co někdo jiný říká. Proto je lepší mluvit pomalu a spíše v kratších větách než v květnatých souvětích a předat sdělení srozumitelně a bez odbíhání od tématu. Vyvarujte se řečnických otázek („Co si myslíš, že děláš?“ a nevíte se, pokud na ně bude odpovídat – nejde o provokaci, jen se snaží být přesný), příměrů („Koukáš jako šuva z nudlí“ a nevíte se, pokud začne popisovat odlišnosti – nejde o provokaci, jen se snaží být přesný) a nadsázky, ironie či sarkasmu („To se >>>> 24

23 <<<<

ti tedy povedlo“ a nedivte se, pokud reaguje vlastním prohlášením – nejde o provokaci, jen se snaží být přesný).

6. Buď trpělivý. Pokud člověk s autismem neodpovídá na otázku nebo nereaguje na vyřčené, nemusí to znamenat, že odpovědět nechce. Pokud se dlouze rozmýšlí, pak uvažujte o pravidlech 4 a 5. Pokud nerozumí, nemusí být v tu chvíli schopen to sdělit, ale na uzavřenou otázku „Rozuměl/a jste mi?“ odpoví. Jestliže člověku s autismem odpověď chvíli trvá (viz pravidlo 5), rozhodně nepomůže ho pobízet a upomínat – to je naopak jeden z nejjistějších způsobů, jak komunikaci zpomalit.

7. Rozumět a vědět. Pokud rozumí, a přesto se nevyjadřuje, pak je velmi pravděpodobné, že si prostě v panice nedokáže rozmyslet odpověď. Zvenčí to není vidět, ale v panice či v autistické krizi často na jeho mysl útočí stovky obrazů, myšlenek, slov a vjemů každou vteřinu, a v tu chvíli je velmi obtížné poslouchat druhé a soustředit se na vlastní myšlení. Nebojte se například zopakovat otázku, přestože byla srozumitelná – člověku s autismem to pomůže se soustředit na její smysl i na vlastní následné myšlenky. Určitě neuškodí pokusit se

změnit formulaci – možná reakci zbrzdila jen nějaká asociace pro tazatele nečekaná, ale pro člověka s autismem logická.

8. Jaký je den? Člověk s autismem procházející autistickou krizí může přechodně ztratit přístup ke krátkodobé a střednědobé paměti. Tento stav trvá nejvýše desítky minut a velmi pomáhá popsat, co se vše stalo například za poslední hodiny nebo dny. Zároveň může mít takový člověk s autismem výrazně zhoršenou orientaci v prostoru – pokud s ním potřebujete někam dojít a vidíte, že váhá a tápe, tak ho buď vedte, nebo mu popisujte cestu, přestože ji jinak dobře zná.

9. Omezuj pohled do očí. Toto pravidlo sice radí přesný opak toho, co doporučují mnohé knihy, ale pokud se chcete s lidmi s autismem domluvit, dodržujte ho. Každý pohled do očí, a zejména navázání vytrvalého očního kontaktu, může vyvolat v člověku s autismem nejistotu nebo i paniku, což může komunikaci na nějakou dobu zbrzdit nebo zcela přerušit.

10. Dej najevo pochopení. Dokonce i tehdy, kdy vám nejsou motivy člověka s autismem jasné, rozhodně neproděláte, když vyjádříte alespoň úctu. Vyvarujte se však fráží, protože když řeknete „Já vám rozumím“, a onen člověk je si vědom toho, že tomu tak není, klidně to i popře, protože obecné vyjádření účasti je sociální funkce a té nemusí rozumět. Ale když řeknete například „Chci vám pomoci“, je to pravda a je to jasné. Pro vás to bude téměř totožné, pro onoho člověka nikoli.

Lidé s autismem jsou často citliví a osamělí, přes svá omezení dovedou některé věci lépe než ostatní, proto vás vyzýváme: neberte jim důstojnost a věnujte jim pozornost, už tím pro ně vykonáte mnoho.

**Váš partner
pro enterální
výživu**

MED16NUHIDM25CZ

Jsmo světový, evropský i český lídr v **enterální výživě**. Jsme specialista na enterální výživu, která je určena pacientům se specifickými nutričními potřebami, všech věkových kategorií, **od kojenců až po seniory**.

Naším cílem je přinášet **inovace** v nutriční péči, které umožňují lidem žít déle a kvalitněji. Ve výzkumných centrech v 6 zemích pracuje více než 600 výzkumných pracovníků.

od **1896** v Holandsku
od **1992** v České republice
dnes ve více než **40** zemích světa

Nutricia – Váš partner v oblasti vzdělávání

Naším cílem je zajistit přístup k nejnovějším informacím z vědy a výzkumu a umožnit sdílení zkušeností s enterální výživou mezi odborníky z nemocnic, domovů seniorů a agentur domácí péče např. prostřednictvím:

- kreditovaných seminářů lokálního i národního charakteru
- kreditovaných e-learningů (www.vzdelavani-o-vyzive.cz)

Nutricia a.s., Na Hřebenech II 1718/10, 140 00 Praha 4
www.vzdelavani-o-vyzive.cz a www.nutricia.cz
Infolinka: 0800 110 001 (pondělí – pátek 8:30 – 16:00)

NUTRICIA
Advanced Medical Nutrition

Počítačové hry jako nástroj sebepoznání

Je mnoho informací, které se o sobě můžeme dozvědět ze způsobu, jakým se chováme v herním prostředí. Situace v nejrůznějších hrách, které hrajeme, ať už na počítači, v mobilu nebo na desce stolu, jsou obrazem naší mysli. Odrážejí se v nich naše potřeby, zájmy a cíle, naše způsoby uvažování a přístupy k řešení problémů. Zaměříme-li se na náš výběr her a budeme-li pozorovat způsob, jak tyto hry hrajeme, můžeme se o sobě dozvědět mnoho.

■ **Text: Mgr. Petra Štarková,**

psycholožka, www.psycholozkavbrne.cz

Zkoumáním sebe sama při řešení nejrůznějších herních situací získáváme cenné informace o tom, jak k záležitostem týkajícím se nás samých přistupujeme ve skutečnosti. Stejně tak je využitelná analýza hry i při práci s nejrůznějšími typy klientů sociálních služeb. Donedávna bylo hraní na počítači doménou spíše těch mladších, v poslední době si však nejrůznější hry, zejména na tabletech, oblíbili i senioři. Pro mnohé z nich je to i možnost ke sblížení s vnoučaty a mladou generací vůbec – řeší společné problémy, radí si, jak vyhrát na nejrůznější nástrahy a padouchy, nebo soutěží, kdo se dostane dříve do dalšího levelu.

➤ Vztah k financím

Zamysleli jste se někdy nad tím, jak přicházíte ve svých hrách o peníze? Někdo utrácí příliš za nepotřebné věci, jiný za nevyužitý „živý“ zdroj. Další hráči zase opakovaně zanedbávají svou obranu natolik, že bývají okradeni protivníkem téměř v každé hře. Jiní investují jednostranně – jejich hra většinou končí nebo se zkomplikuje kvůli přehlcení jednou surovinou při nedostatku jiné. Tyto zvyky většinou opakujeme i v běžném životě – nakupujeme nepotřebné, necháme se okrádat nejrůznějšími podvodníky nebo investujeme do dlouhodobých projektů a divíme se, že nám opět nezůstaly finance na běžnou spotřebu. U klientů sociálních služeb je problém s nakládáním s financemi častější a markantnější – jejich výše je omezena sociálními dávkami a náklady jsou obvykle dané zařízením, mnohdy si nemohou při nedostatku peněz vzít podnájemníka nebo se přestěhovat do levnějšího bytu. Zatímco u osob bez sníženého intelektu slouží hry po této stránce spíše k zamyšlení a sebeanalýze, u těch se speciálními vzdělávacími potřebami je možné využít hraní na počítači k výuce základních dovedností v nakládání

s financemi. Prožití situace, kdy klient opakovaně ve hře utratí všechny peníze, nemá na nákup nepotřebnějších věcí, například jídla pro své herní postavy, a kvůli tomu prohraje, se mu obvykle zapíše do paměti výrazněji než opakované poučení o tom, že má šetřit.

➤ Manažerské schopnosti

Strategická (budovatelská) hra, tedy ta, ve které stavíte města nebo vojenské základny a z jednotlivých budov poté získáváte peníze formou daní, vyrábíte v nich nebo do nich najímáte vojáky, se v mnohém podobá firmě. I vaše strategie v těchto hrách – tedy způsob, jakým v nich budete, rozšiřujete své světy, organizujete virtuální dřevorubce, cvičíte vojáky – je většinou velmi podobná té, kterou využíváte ve skutečném životě.

Začínáte stavět najednou všechny budovy, které daná úroveň hry dovoluje, a pak se divíte, že nezbyly peníze na jídlo, ani na najímání dělníků, vojáků a dalších osob? Nebo si naopak libujete v obrovských zásobách surovin a předstáváte, že až to bude potřeba, všechno vybudujete, ovšem mezitím se na vás řítí nepřátelské vojsko? Možná by bylo užitečné zamyslet se, kde ve svých strategiích děláte chyby, a změnit to. Strategické hry jsou o schopnosti předvídat možný vývoj současné situace do budoucna a o umění plánovat. I když tyto hry nemají se skutečným světem, tak jak jej klienti sociálních služeb zažívají, na první pohled skoro nic společného, při práci s klienty je možné například pozorovat, nakolik jsou schopni a ochotni se učit a přizpůsobovat měnící se herní situaci. Někdy jsou strategické hry mezi nimi – zejména mezi muži – oblíbené proto, že zážitek z velení a organizování většího množství lidí ve skutečném životě je pro ně málo dostupný.

➤ Potřeby

Preferujete RPGčka, střílečky nebo složitější strategické hry? Ty, ve kterých se budete, nebo ničíte? Jsou počítačové hry zároveň

i vaším komunikačním kanálem s okolím nebo něčím, co chcete sdílet s přáteli? Nebo spíše tak trochu počítáte s tím, že se na herním chatu seznámíte s někým novým, úžasným, kdo bude mít stejný koníček – hru – a podobně i stejný přístup k životu? A vychází to?

Počítačové hry odedávna sloužily tak trochu k uspokojení potřeb svých hráčů, proto se také staly tolik populárními. Dovolují nám dělat věci, které bychom si v běžném životě nemohli dovolit – narážet do protiječoucích aut, zabíjet nebo mučit. Umožňují nám věci, které nejsou reálné – létat, kolonizovat cizí planety či měnit se ve zvířata. A do třetice – dávají nám možnost vyzkoušet činnosti zjevně nepřiměřené našim možnostem, jako např. pilotování letadla, vedení státu nebo třeba absolvování výcviku elitního bojovníka. První z uvedených možností mluví o pocitu přílišného omezení – zákonem, nařízeními, cizími pravidly. Musíme však pravidlům kolem sebe jen naslouchat, nebo je možné o nich diskutovat, pokusit se některá z nich změnit? Druhá možnost je o pocitu omezení běžnou realitou – našimi reálnými možnostmi. Ale kolik z těch, které baví létat v počítačových hrách, se někdy ve skutečném světě pokusilo skočit bungee jumping, koupit si rogalo, absolvovat kurz kateboardingu nebo najít nejbližší letecký klub? A pokud jde o touhu být něčím, na co nemáme, možná je to jen otázka kvalitní diagnostiky a pátrání po oboru, v jakém bychom své schopnosti mohli lépe uplatnit.

Počítačové hry bývají v médiích zmiňovány spíše v negativním kontextu. Zapomínáme však i na jejich pozitivní účinky v mnoha ohledech – urychlení a prohloubení relaxace, možnost odreagování, nalezání nových přátel nebo společné zážitky s blízkými, od kterých nás dělí velké vzdálenosti. Pro zdravotně, mentálně či smyslově handicapované mají hry však ještě další sociální význam – jsou jednoduchou a dostupnou možností, jak chvíli pobýt ve světě společně se zdravými. Za sklem obrazovky není vidět znevýhodnění ani jinakost, takže si mohou zkusit, jak působí na druhé a jak s nimi dokáží jednat, když nikdo nevidí jejich odlišnost. Mnohé hry jsou uzpůsobeny tak, že existuje reálná možnost najít v nich přátele, se kterými se budou setkávat i mimo svět za obrazovkou počítače či tabletu.

Case management ve službách drogové prevence

Case management (jinak též koordinovaná péče) je nedílnou součástí klientské práce v sociálních službách. Nelze jej aplikovat ve všech případech, ale tam, kde dochází ke spolupráci s dalšími subjekty nebo pracovníky, je nedocenitelným nástrojem profesionální péče. Co všechno by měl case manager vědět? A jak case management vypadá v praxi?

■ **Text: Petr Tomsa,**

Ambulantní adiktologické služby
– DRUG-OUT Klub, z. s.

Case management bychom si mohli rozdělit do tří hlavních částí: v té první a nejdůležitější je potřeba navázat s klientem oboustranný vztah, zmapovat jeho potřeby a společně s ním definovat cíle, kterých chce dosáhnout. Role klíčového pracovníka (case managera) je velmi zodpovědná, case manager by měl být zkušený pracovník s dostatečným vzděláním a schopností vcítit se do potřeb klienta. Musí v klientovi vzbudit důvěru, ta je ve vztahu klient-klíčový pracovník podmínkou úspěšné spolupráce a nemůže bez ní fungovat.

Pokud máme zmapovanou situaci, ve které se klient nachází, a víme, čeho by chtěl dosáhnout, můžeme přejít k dalšímu kroku, kterým je *sestavení individuálního plánu*. Společně s klientem stanovíme jednotlivé kroky, kterých je potřeba dosáhnout, aby došlo k naplnění cíle, který si klient vytyčil. Důležité je, aby klient při sestavování plánu aktivně spolupracoval; role case managera by v tomto případě měla být více poradenská než direktivní, v opačném případě klient ztrácí důvěru v klíčového pracovníka i v sebe sama a plnění jednotlivých kroků bude brát jako podmínku využívání služby, a ne jako kroky vedoucí ke zlepšení jeho stávající situace. Na sestavování individuálního plánu se mohou podílet i ostatní zaměstnanci služby (sociální pracovník, terapeut, terénní služba apod.) nebo i jiné subjekty působící v sociální oblasti. Vše je na zvážení klíčového pracovníka, který by měl klienta informovat o tom, jaké jsou možnosti daného zařízení a zda k naplnění jeho cíle nebude potřeba zapojit širší okruh lidí.

V poslední fázi by mělo dojít k realizaci jednotlivých kroků. Nežádka se stává, že během realizace dojde k nečekaným potížím; v tuto chvíli je povinností case managera společně s klientem individuální plán revidovat a stanovit doplňující kroky. Po dobu realizace je role case managera řídicí – jeho povinností je koordinovat všechny subjekty zapojené do případu a směřovat vše k naplnění klientova cíle. Case manager má k dispozici i řadu efektivních nástrojů; jedním z nich může být případová konference, tj. setkání všech subjektů zapojených do klientova případu, vytyčení a rozdělení úkolů, které je potřeba s klientem provést. Opět by nemělo jít o direktivní přístup, klient má svrchované právo podílet se na jednání a je vždy úkolem case managera, aby byly všechny informace předány klientovi ve srozumitelné formě. Klient má samozřejmě možnost nabízenou pomoc odmítnout.

Role klíčového pracovníka (case managera) je velmi zodpovědná, case manager by měl být zkušený pracovník s dostatečným vzděláním a schopností vcítit se do potřeb klienta.

Na závěr spolupráce klíčový pracovník s klientem provedou finální revizi individuálního plánu a zhodnotí, zda se podařilo naplnit společný cíl, který si na začátku spolupráce stanovili. Pokud z nějakého důvodu k naplnění cíle nedošlo, je na zvážení obou stran, zda ve spolupráci pokračovat, či zda není v klientově zájmu stanovit cíl jiný.

► Případová část

V rámci spolku DRUG-OUT Klub provozujeme Ambulantní adiktologické služby, kde pracujeme s klienty od 15 let. Převážnou část klientů tvoří drogoví uživatelé zařazení do ambulantní léčby, patologičtí hráči, matky – uživatelky, mladiství, rodiče uživatelů a klienti v substitučním programu. Klientům nabízíme ambulantní léčbu, psychoterapie, sociální a právní poradenství, potravinový servis a mnoho dalšího. Spolupracujeme s organizacemi Člověk v tísni, bezplatnou právní poradnou, s pracovníky magistrátu (OSPOD, kurátoři pro mládež), Probační a mediační službou apod.

Naše služby v lednu 2015 vyhledala i klientka Jana se svým partnerem Petrem. (Pro zachování klientčiny anonymity byla všechna jména pozměněna.)

Jana je 34letá matka sedmi dětí, všechny jsou toho času umístěné v ústavní péči. Jana s partnerem v minulosti užívala několik let nitrožilně pervitin, zanedbávala péči o děti a z toho důvodu byla prošetřována orgánem sociálně-právní ochrany dětí, kdy následně došlo k odebrání všech sedmi dětí (v roce 2014). Klientka přichází s úmyslem podstoupit ambulantní léčbu závislosti na pervitinu a získat tak lepší pozici při snaze o navrácení dětí zpět do péče.

Ve snaze o zmapování klientčinych potřeb se na úvodních sezeních snažíme sestavit anamnestický profil klientky:

Jana je romského původu, narozená v Ústí nad Labem, pochází z početné rodiny. S přítelem Petrem spolu žijí 7 let, Petr je otcem čtyř jejich dětí, ostatní má s jinými partnery. Společně s Petrem bydlí v nevyhovujících podmínkách ve vyloučené lokalitě ve čtvrti Mojžíř, přímo v domě dochází k distribuci drog a k prostituci. Jana je nezaměstnaná, není registrovaná na úřadu práce, jediný příjem domácnosti je Petrův invalidní důchod, který z velké části použije na nájem v současném bytě, mají tak velký problém s penězi vyjít. Jana tuší, že má spoustu dluhů, není ale schopná uvést jejich výši ani kdo je věřitelem, nejspíš je na ni vedeno několik exekucí.

Jana je v současné době vyšetřována z podezření na ohrožování mravní výchovy mládeže – děti měly velký počet zameškaných hodin ve škole, u nejstarší dcery bylo dokonce podezření, že prostituje, to ale vyšetřování neprokázalo. Z výše uvedených důvodů tedy došlo k odebrání dětí do ústavní péče, nejstarší dcera je umístěná v DD XY, ostatní sourozenci jsou v DD XX. Klientka s partnerem mají povolené návštěvy, které ale probíhají pod dozorem pracovníků ústavu.

Klientka i její partner mají diagnostikovanou hepatitidu typu C, možný nástup na léčbu interferonem odmítají, mají strach.

Výše uvedené skutečnosti vyšly najevo po několika sezeních, kdy terapeut s klientkou mapoval její současnou situaci. Během těchto schůzek klientka získala ke svému klíčovému pracovníkovi důvěru a otevřeně mluvila o svých problémech. V tuto dobu již bylo možné s klientkou stanovit konkrétní cíle, kterých chce dosáhnout, a sestavit individuální plán

k jejich naplnění.

Již v průběhu prvních sezení bylo zřejmé, že je potřeba celý případ vést v několika rovinách. Společně s klíčovými pracovníky si stanovili pět oblastí, na kterých je třeba pracovat a snažit se o zlepšení situace, byť na počátku spolupráce zněla zakázka „jen“ na udržení abstinence. Pod vedením case managera si klientka stanovila několik dalších cílů, a to zlepšení bytové situace, zahájení léčby hepatitidy, zlepšení ekonomické situace rodiny, zajištění lepšího bydlení a v neposlední řadě snaha o získání dětí zpět do péče. Jana byla od počátku informována o tom, co jsme schopni společně zvládnout v rámci naší organizace a kdy bude potřeba do případu zapojit ostatní subjekty, jako je např. odbor sociálně-právní ochrany dětí apod.

V některých složitějších případech, jako je ten náš, je třeba počítat s tím, že realizace může být během na dlouhou trať, a klienta je nutné s touto skutečností seznámit. Může se stát, že klient ztratí ke změně motivaci, zvláště u drogových klientů je to běžná praxe. Je pak na klíčovém pracovníkovi, jak s klientem pracuje a zda jej dostatečně motivuje.

Od počátku začali s Janou pracovat na plnění jejích cílů i ostatní pracovníci Ambulantních adiktologických služeb. S pomocí sociální pracovnice si klientka vyjednala příspěvky v hmotné nouzi, začala řešit dluhovou problematiku, komunikuje s exekucním soudem a snaží se dostat svým závazkům. Po přestěhování do nového bytu (viz níže) si klientka vyjednala příspěvek na bydlení.

V průběhu spolupráce s klientkou vyšlo najevo, že bytovou situaci Jana ještě před

Case manager má k dispozici i řadu efektivních nástrojů; jedním z nich může být případová konference, tj. setkání všech subjektů zapojených do klientova případu, vytyčení a rozdělení úkolů, které je potřeba s klientem provést.

vstupem do naší služby řešila s organizací Člověk v tísni, kterou case manager následně do případu rovněž zapojil, a otázku bydlení jsme řešili společně. Klientka si nakonec sehnala vhodnější bydlení sama, nyní bydlí mimo vyloučenou lokalitu v naprosto vyhovujících podmínkách.

Klientku se nám podařilo motivovat k rozhodnutí léčby HCV, zdravotní sestra naší organizace jí podala všechny potřebné informace a společně s Janou zařídily potřebná vyšetření nutná k nástupu léčby. Zajistili jsme také vyšetření partnera a všech dětí umístěných v ústavu – Jana měla obavy, zda se hepatitidou nenakazili i oni.

Vzhledem k tomu, že klientka byla pod dohledem orgánu sociálně-právní ochrany dětí, bylo potřeba od počátku spolupráce navázat kontakt s pracovníkem, který měl její případ na starosti. Klientka udělila s tímto souhlas a na žádost case managera došlo k několika případovým konferencím, kde jsme projednávali současnou situaci. K jednání byli opakovaně přizváni jak klientka a pracovníci naší organizace, tak organizace Člověk v tísni, ředitelky obou dětských domovů i pracovníci magistrátu.

Vzhledem k pokroku, který byl v jejím případě zřejmý, udělil OSPOD souhlas s víkendovými a prázdninovými návštěvami u rodičů, tedy bez dozoru pracovníků ústavu. Nyní si klientka se souhlasem pracovníka OSPOD vyřizuje žádost o přidělení dětí do dočasné domácí péče, tzv. „na zkoušku.“

Je důležité mít na paměti, že nelze dopředu napláňovat každý krok a je třeba počítat i s překážkami. Proto je důležité po stanovení dob své plány revidovat a domluvit další postup.

Jak již bylo zmíněno, spolupráce s klientkou stále trvá, byť už je klientka mnohem samostatnější a většinu věcí zvládá sama. Po celou dobu plnění svých cílů docházelo k nečekaným komplikacím, které nebylo možné odhadnout předem. Vyšlo najevo, že Jana má společně s partnerem dluh na výživném i dluh u dopravního podniku a že je proti ní vedeno trestní řízení. Problém nastal i se změnou zdravotní pojišťovny nebo s vyplacením sirotčího důchodu dětem, které měla s předchozím partnerem.

Kroky vedoucí ke stanovenému cíli jsou tedy v průběhu spolupráce několikrát revidovány, klientka se na jejich úpravě aktivně podílí a sama navrhuje, jak chce dále postupovat.

Na tomto případě jsem demonstroval důležitost case managementu, bez jehož principů by byla práce s Janou jen velmi obtížná. Koordinovaná péče se hrála v tomto případě klíčovou roli – každý subjekt, který s Janou pracoval, by se pohyboval jen v mezích svých kompetencí bez většího přesahu. Je důležité věnovat case managementu pozornost, kterou si jistě naši klienti zaslouží.

Nebezpečné osobnosti v týmu a obrana proti nim

Tím, co nás neustále ohrožuje, nejsou samozřejmě pouze vnější hrozby, na které jako jednotlivci nemáme příliš vliv – k jejich zvládnutí a řešení si volíme moudré a uvážlivé politiky –, ale zejména problémy všedního dne, běžného života v rodině a v zaměstnání. Jedním z nich, a bohužel jedním z těch nejvážnějších, může být setkání s nebezpečnou osobností. S úvodem do problematiky nebezpečných osobností v týmu, způsoby, jak je odhalit a demaskovat a jak se jim bránit, jsem měl tu čest seznámit i účastníky odborné sociální sekce VIII. výročního kongresu poskytovatelů sociálních služeb dne 7. 10. 2016 v Táboře.

■ **Text: PhDr. Jiří Tinka, Ph.D.,**
lektor CURATIO EDUCATION s.r.o. Brno

➤ **Koho si tedy pod pojmem nebezpečná osobnost máme představit?**

Všude kolem nás se pohybuje značný počet lidí, kteří mohou být vzhledem

ke svému biologickému i psychologickému nastavení mimořádně nebezpeční a kteří mohou náš osobní mikrosvět, ve kterém si spokojeně žijeme, zcela rozvrátit a zničit. Jsou to jedinci, kteří se prakticky nikdy nedostanou k psychiatrickému či psychologickému vyšetření, a i kdyby vyšetření náhodou podstoupili, s téměř absolutní

jistotou by jimi bez jakýchkoliv problémů prošli.

Pouze s některými z nich – a to s těmi, kteří se vydají na zločineckou dráhu – se setkájí policejní psychiatři a psychologové. To je však bohužel až poté, co jsou zadrženi po spáchání závažné trestné činnosti

»»» 28

27 <<<<

(většinou jde o ty nejzávažnější kriminální činy). K jejich dopadení pak dochází většinou až po dlouhotrvající, často mnohaleté, náročné policejní práci. Naprostá většina těchto lidí (spolu s MUDr. Koukolíkem, DrSc., a MUDr. Drtilovou je nazýváme *deprivanty*) se ale na kriminální dráhu nevydává. Nemají to totiž vůbec zapotřebí. Jejich vnitřní nastavení – *bezcitnost, neschopnost empatie a absence citů* – v kombinaci s jistým charismatem a vysokou inteligencí jim většinou dokáže zajistit společenské postavení, úspěch, prestižní zaměstnání a materiální dostatek i bez toho, aby museli páchat kriminální trestnou činnost. Dokáží se bez problémů pohybovat v jakémkoliv sociálním prostředí. Je jasné, že neúspěšnější jsou tam, kde už ze samé podstaty věci musí docházet k mnoha interpersonálním kontaktům, kde jde o práci s lidmi, mnohdy s lidmi nějakým způsobem na někom závislých. Přesně takovým prostředím, vhodným pro seberealizaci deprivantů, může být bezesporu právě prostředí, které je v *zařízeních poskytujících sociální služby*.

Důsledkem působení deprivantů není pak nic menšího než *zničené lidské životy*. Deprivanty samotné to samozřejmě nezajímá, ani nemůže. Nejsou totiž ke vnímání lidské bolesti a utrpení vnitřně vybaveni, neumějí je pochopit.

Právě proto je ale nesmírně důležité, abychom o existenci těchto bytostí věděli („Ne všechno, co chodí po dvou nohách, je člověk,“ říká Imi Lichtenfeld, zakladatel sebeobrané techniky Krav Maga). Existují projevy, podle kterých je můžeme poznat, identifikovat a bránit se jim. V České republice se uvedené problematice věnují např. už zmiňovaní MUDr. František Koukolík, DrSc., MUDr. Jana Drtilová, PhDr. Andrej Drbohlav nebo můj bývalý vážený kolega PhDr. Mgr. Jan Tkaczik, Ph.D., působící dnes na Ministerstvu obrany České republiky, či PhDr. František Bělohlávek, Ph.D., z Univerzity Palackého v Olomouci. Já sám jsem se s devastujícím působením deprivantů na jejich okolí osobně a bezprostředně setkal jak v době svého působení v manažerských funkcích, tak i jako osobnostní a krizový poradce.

➤ Typy nebezpečných osobností

Odborníci na tuto problematiku rozlišují různé typy nebezpečných osobností představující určité *stupně ohrožení pro okolí*. Ve svých přednáškách toto členění užívají odbornými autory posluchačům představují a doplňují ho i o svoji vlastní – z reálné praxe vycházející – klasifikaci.

Jedná se tedy o osoby s antisociální poruchou typu:

Všude kolem nás se pohybuje značný počet lidí, kteří mohou být vzhledem ke svému biologickému i psychologickému nastavení mimořádně nebezpeční a kteří mohou náš osobní mikrosvět, ve kterém si spokojeně žijeme, zcela rozvrátit a zničit.

- *narcista* (charakterizovaný sebepřečlenováním, sebestředností, arogancí, ohýbáním a porušováním pravidel, snahou o ovládnutí druhých apod.);
- *nestabilní osobnost s emoční poruchou* (manipulativní chování, egocentrismus, impulsivnost, prudkost, agrese);
- *paranoidní osobnost* (stálý život ve strachu, nejistotě a podezřívání, v nenávisti a sváru, ublíženosti a ukřivdění);
- *dravec – predátor* (člověk bez lítosti, soucitu a svědomí, bez reflexe a kontroly, bezcitný, vypočítavý a chladný);
- *kombinované typy nebezpečných osobností*.

Důsledkem působení deprivantů není pak nic menšího než zničené lidské životy. Deprivanty samotné to samozřejmě nezajímá, ani nemůže. Nejsou totiž ke vnímání lidské bolesti a utrpení vnitřně vybaveni, neumějí je pochopit.

Protože existují metody rozpoznání nebezpečných osobností (např. modifikované testy Joe Navarra, varovně sociálně patologické signály apod.), existuje i možnost tyto osoby ohrožující své okolí rozpoznat, tedy demaskovat a bránit se jejich zhoubnému, zničujícímu vlivu.

Hodnotící testy jsou zpracovány tak, aby byly rychle a jednoduše použitelné i laiky (nenahrazují samozřejmě odborné vyšetření a hodnocení psychologem či psychiatrem, to pochopitelně není možné), dokáží ale velmi spolehlivě signalizovat existenci problému, a už to je dle mého názoru nesmírně cenné. Testy jsou zpracovány pro každý typ deprivantní osobnosti zvlášť a obsahují cca 120–150 otázek.

Ukázka z testu pro „nestabilní osobnost s emoční poruchou“:

- Při vystavení stresu se velmi často hrouští.
- Spolupracovníky je popisován/a jako „potíživista/tka“, „komplikátor/ka“.
- V hněvu často hází věcmi, ničí je.
- Je „nevyzpytatelný/ná“, „nevyrovnaný/ná“, „nespolehlivý/á“.
- Často se před ní/m musíte obhajovat.
- Domnělé nebo skutečné křivdy v sobě živí velmi dlouho, neodpouští.
- Je vznětlivý/á, vzteklý/á, lehce se nechá tzv. „vytočit“.
- Vztahy se pohybují ve velkých výkyvech, všechno je buď „zalitě sluncem“, nebo „lehlé popelem“.
- O nic neprojevuje vážný, soustavný zájem.
- Nespokojenost se sebou, touha být někým jiným.
- Jeho/její strádání je vždy vážnější než těch ostatních.
- Vyskytují se pocity méněcennosti.
- Tvrdohlavost, hádavost, svárliivost.
- Náladovost, citová nestabilita.
- I vlastní děti jsou mu/jí často na obtíž.
- Ponižování ostatních.
- Vyskytuje se anorexie nebo bulimie.
- Vyžaduje „našlapování po špičkách“ v době, kdy je podle svých slov tzv. „v depresi“.
- Vzteky a nadávky vůči spolupracovníkům a kolegům.
- Fyzické napadení partnera či člena rodiny
- atd.

Následuje dalších cca 100 otázek. Vyhodnocení testů je jednoduché a rychlé. Skvělé je, provedou-li je nezávisle na sobě dvě osoby, které testovanou osobu již delší dobu znají.

Existují konkrétní popsání příklady využití testů a přednášených metod, např.: *Poučeným a takto proškoleným personalistou byl odmítnut pracovník jako nepřítel vhodný, a to na pracovní místo, kde docházelo k dennímu kontaktu s lidmi. Tento člověk byl krátce poté odsouzen za násilnou trestnou činnost.*

Jako užitečná praktická pomůcka mohou uvedené testy sloužit také každému vedoucímu pracovníkovi, který se rozhoduje, zda ukončit pracovní smlouvu po zkušební době zaměstnanci, o kterém má určité pochybnosti.

Kterýkoliv pracovní kolektiv si může pomocí testů ověřit např. podezření, že se v něm vyskytuje *nebezpečná osobnost s nějakým typem antisociální poruchy osobnosti*. Pokud testy takové podezření potvrdí, je možno situaci začít okamžitě řešit s účastí nadřízených, psychologa apod. dříve, než dojde k nenapravitelným škodám.

Problematika je zpracována jako přednáškové téma do formy praktického ško-

lení zacíleného především na pracovníky v sociálních službách. Cílem je dosáhnout toho, aby toto zatím ještě spíše podceňované téma nebezpečných osobností a obrany proti nim bylo podáno a vysvětleno praktickou a zajímavou formou, aby bylo srozumitelné a zajímavé a metody obrany použitelné pro co možná nejširší okruh posluchačů, prakticky pro každého, kdo o to projeví zájem. Nelze se přitom zcela vyhnout odbornému žargonu společenských věd, při přednáškách je však užíván jen v nezbytně nutné míře. Pokud se nám díky praktickému kurzu podaří uchránit alespoň několik lidských životů před ničujícím depresivním stresem (mnohdy přetrvávajícím dlouhé roky) přicházejícím nutně po nečekaném útoku deprivanta, který byl mylně pokládán za kolegu či někdy dokonce za přítele, budeme více než spokojeni.

Použité zdroje:

- Tinka: *Terapeutická poradna*, Brno.
- Koukolík, Drtilová: *Vzpouza deprivantů*. Galén: Praha, 2008, ISBN 978-80-7262-410-2.
- Koukolík: *Sociální mozek*. Karolinum: Praha, 2007, ISBN 978-80-2406-1242-3.
- Koukolík: *Mocenská posedlost*. Karolinum:

- Praha, 2010, ISBN 978-80-246-1825-8.
- Koukolík: *Jádro*. Galén: Praha, 2010, ISBN 978-80-7262-663-2.
- Koukolík: *Lidství*. Galén: Praha, 2010, ISBN 978-80-7262-654-0.
- Navarro: *Nebezpečné osobnost*. Grada: Praha, 2015, ISBN 978-80-247-5487-1.
- Cialdini: *Zbraně vlivu*. Melvil Publishing: Brno, 2012, ISBN 978-80-87270-32-5.
- Cialdini: *50 tajemství přesvědčování*. Albatros Media: Praha, 2014, ISBN 978-80-265-0259-3.
- Gálik: *Psychologie přesvědčování*. Grada: Praha, 2012, ISBN 978-80-247-4247-2.
- Hroník: *Poznejte své zaměstnance*. ERA: Brno, 2002, ISBN 80-86517-20-9.
- Drbohlav: *Psychologie sériových vrahů*. Grada: Praha, 2014, ISBN 978-80-247-4371-4.
- Bělohávek: *20 typů lidí – jak s nimi jednat, jak je vést a motivovat*. Grada: Praha, 2012, ISBN 978-80-247-4323-3.

- Machiavelli: *Úvahy o vládnutí a o vojenství*. Argo: Praha, 2005, ISBN 80-7203-391-3.
- Nöllke: *Velká kniha umění slovní sebeobrany*. Grada: Praha, 2009, ISBN 978-80-247-3004-2.
- Beck: *Zakázaná rétorika*. Grada: Praha, 2007, ISBN 978-80-247-1743-2
- Lambert: *Jak účinně ovlivňovat druhé*. Management Press: Praha, 2001, ISBN 80-85943-88-3.
- Edmüller, Wilhelm, *27 manipulativních technik*, Grada, Praha, 2010, ISBN 978-80-247-3300-5.
- Thiele: *Jak na špinavé triky a útoky v komunikaci*. Grada: Praha, 2010, ISBN 978-80-247-3310-4.
- Sutton: *Kreténům vstup zakázán. Plejáda publishing: Plzeň, 2010, ISBN 978-80-87374-11-5.*
- Nešpor: *Kudy do pohody*. Portál: Praha, 2016, ISBN 978-80-262-1044-3.

CURATIO[®]
EDUCATION
www.curatio.cz

akreditovaná vzdělávací instituce
CURATIO EDUCATION s.r.o.
Lužná 43, 617 00 Brno
tel. 545 234 020, 608 400 450

INZERCE

KOUPĚ NEBO PRONÁJEM?

Jak vyřešit pořízení nezbytného moderního vybavení v profesionální kuchyni, když v investičním fondu nejsou peníze a nebo jsou, ale celý proces je zdoluhavý?

Alternativou může být **Zápůjčka zařízení za úhradu.**

Jak to funguje?

Pokud řešíte problém, kdy potřebujete vybavit Vaši kuchyni novým zařízením, jako například myčkou, konvektomatem, kotlem apod. a nemáte prostor a čas řešit tuto záležitost z investičního fondu, tak se na nás obraťte, společně budeme specifikovat Vaši potřebu a připravíme Vám kalkulaci pronájmu zařízení.

U pronájmu zařízení si můžete zvolit následující parametry:

- ▶ Délku pronájmu: 36, 48 nebo 60 měsíců
- ▶ S takzvaným FULL SERVICEM
- ▶ Bez FULL SERVISU

Co je to FULL SERVIS?

Full servis je služba, kdy po celou dobu pronájmu máte zabezpečený servis zařízení. Dvakrát ročně probíhá na zařízení takzvaná Garanční prohlídka. Součástí jsou následně veškeré servisní práce, výměny těsnění, žárovek a všech komponentů, tak, aby zařízení bylo po celou dobu pronájmu plně funkční. Full servis se nevztahuje pouze na škody způsobené neodbornou manipulací.

Co se bude dít po vypršení nájemní smlouvy?

Před termínem vypršení nájemní smlouvy Vás budeme kontaktovat a nabídneme Vám uzavření nové nájemní smlouvy na nové zařízení. Pokud se rozhodnete pro uzavření nové smlouvy, tak Vám bude zařízení vyměněno. V případě, že nebudete chtít uzavřít novou smlouvu, tak zařízení demontujeme a odvezeme. V případě Vašeho zájmu Vám může zařízení za zůstatkovou cenu zůstat v majetku.

TOP TRADE PROFI
kompletní sortiment a služby pro gastronomii

Jaká je další výhoda?

Hlavní výhodou jsou pevné měsíční náklady, kdy v ceně zařízení je již zmíněný Full servis po celou dobu pronájmu. V případě, že si budete přát získat bližší informace, tak nás kontaktujte a my Vám rádi zpracujeme návrh pronájmu.

Za tým TOP TRADE PROFI Patrik Matejovič – jednatel společnosti

Kontakty:

Patrik Matejovič: +420 737 824 913, patrik.matejovic@toptradeprofi.cz
Marek Svitavský: +420 602 567 014, marek.svitavsky@toptradeprofi.cz
Martin Hemza: +420 604 680 067, martin.hemza@toptradeprofi.cz

Novinka v sortimentu pro osoby trpící inkontinencí

– jedinečné MoliCare Premium Elastic

Inkontinence je stále více skloňovaným tématem nejen u vyšší věkové kategorie, ale nevyhýbá se ani mladším ročníkům. Závažnější formy úniku moči postihují 15 % žen a 8 % mužů ve věku nad 65 let. Jen v České republice trpí únikem moči každý desátý obyvatel. Ačkoli je inkontinence nepříjemným problémem, nemusí ovlivnit náš způsob života. Proto je velmi důležité nejen sebrat odvalu a poradit se o svém problému s lékařem, ale především používat vhodné pomůcky, které dokáží velkou měrou život usnadnit.

Novinkou v péči o inkontinentní klienty jsou moderní zalepovací kalhotky MoliCare Premium Elastic od společnosti HARTMANN – RICO, které vycházejí vstříc nejen požadavkům osob, jimž jsou primárně určeny, ale také pečovateli či zdravotnického personálu.

„Společnost HARTMANN – RICO je jediný výrobce na trhu, který ve svých produktech používá patentované kroucené vlákno, které zaručuje antibakteriální povrch pomůcky a pH 5,5. Tím minimalizujeme riziko vzniku nežádoucích kožních projevů, které jsou častým průvodním jevem inkontinence. Nové kalhotky MoliCare Premium Elastic navíc mají pružné boční pásy, které se přizpůsobí každé postavě a poskytují maximální pohodlí. Výhody pásků ocení hlavně osoby, které o pacienty s inkontinencí pečují – nasazení kalhotek je totiž velmi snadné a až o 20 % časově a 24 % silově méně náročné, než aplikace klasických zalepovacích kalhotek,“ vysvětluje Andrea Pisingerová, Brand Manager Inkontinence CZ ze společnosti HARTMANN – RICO.

O krok dál
pro zdraví

MÉNĚ NÁMAHY, VÍCE POHODLÍ

Díky speciálně vyvinutému absorpčnímu systému nabízí MoliCare Premium Elastic nejlepší všestrannou ochranu a vysokou savost. Jedinečné třívrstvé jádro rychle a spolehlivě uzamkává moč i zápach a zabraňuje zpětnému průsaku.

Deset důvodů pro MoliCare Premium Elastic:

- Dokonale padnou každé postavě
- Pružné pásy poskytují maximální pohodlí
- Jedinečné třívrstvé jádro
- Rychle a spolehlivě uzamknou moč i zápach
- Antibakteriální povrch s pH 5,5
- Až o 20 % rychlejší aplikace
- Snadná orientace díky indikátoru savosti
- Až o 24 % méně náročná aplikace
- Lepší kvalita života
- Jistota a péče i během noci

Antibakteriální povrch plenky zajišťuje neutrální pH 5,5 a díky tomu zůstane pokožka zdravá, bez podráždění i během noci. Výhodou je rovněž indikátor savosti, který signalizuje nutnost výměny plenky tím, že se zcela rozpustí. MoliCare Premium Elastic jsou vhodné zejména pro případy těžké močové inkontinence a pro pacienty v dlouhodobé domácí péči, ale i v zařízení sociálních služeb.

„Pracovní tým je nadšený ze snadné a rychlé aplikace. MoliCare Premium Elastic je zcela ojedinělý produkt, který též myslí na pečující osoby a samozřejmě na komfort klienta,“ hodnotí novinku Mgr. Jana Volfová, vedoucí speciálně-zdravotního úseku Domova u Anežky. Její slova potvrzuje i Jana Hrachová, vedoucí Domova Sue Ryder: „Na nových kalhotkách MoliCare Premium Elastic oceňujeme já i naše pečovatelky především snadnost aplikace díky elastickým bokům. Pro klienty jsou tyto pomůcky extra pohodlné, krásně drží na těle a umožňují jim volný pohyb. Navíc se přizpůsobí každému tělu.“

VELKÝ TEST KVALITY

Nové MoliCare Premium Elastic byly podrobeny trojímú nezávislému testování. První studie zaměřená na ergonomické hodnocení inkontinenčních produktů MoliCare se uskutečnila v roce 2015 ve Francii a prokázala, že aplikace MoliCare Premium Elastic je přibližně o 20 % rychlejší než u klasické plenky a je na ni třeba vynaložit až o 24 % méně námahy, což oceňuje 96 % dotázaných pečovateli. Před standardními zalepovacími plenkovými kalhotkami jim dává přednost 100 % pečovateli.

Druhá dvě testování probíhala v českých podmínkách ve čtyřech zařízeních. Klienti i ošetřující personál na nových plenkách oceňovali především lepitka a elastické pásy, jejich pevnost, elasticitu a stabilitu, značnou časovou úspornost při aplikaci, jednoduché a intuitivní nasazování a samozřejmě maximální pohodlí během nošení.

Nedobrovolné umístění do pobytového zařízení sociálních služeb kritizuje i Evropský soud pro lidská práva

V nedávném rozsudku ve věci Červenka proti České republice¹ dospěl Evropský soud pro lidská práva k závěru, že nedobrovolné umístění klienta do pobytového zařízení sociálních služeb pouze na základě souhlasu opatrovníka, aniž by byl jeho pobyt přezkoumán soudem, představuje porušení práva na osobní svobodu a bezpečnost.

■ **Text: Mgr. Romana Jakešová,**
Kancelář veřejného ochránce práv

Ke konkrétním okolnostem daného případu: Pan Červenka (dále také „stěžovatel“) byl v roce 2005 zbaven svéprávnosti a následně mu byl ustanoven veřejný opatrovník. V důsledku hlavní lékařské diagnózy alkoholové demence a rovněž také na základě opakovaných stížností na nevhodné chování a výtržnosti ze strany sousedů pana Červenky, dospěl opatrovník k rozhodnutí, že dotyčný již není schopen žít sám ve svém bytě a potřebuje podporu pobytové sociální služby. Pracovnice pověřená výkonem veřejného opatrovnictví proto odvezla stěžovatele do zařízení poskytující službu domov se zvláštním režimem s vysvětlením, že mu zde bude zajištěna lékařská a rehabilitační péče. Umístění stěžovatele v tomto zařízení trvalo od února do srpna roku 2011, kdy bylo poskytování služby ukončeno na základě dohody mezi poskytovatelem a veřejným opatrovníkem.

V rámci pobytu v tomto zařízení byl stěžovatel vystaven režimovým opatřením, kdy nesměl na samostatné vycházky nebo nákupy a vždy jej musel doprovázet pracovník zařízení. Rovněž mu byla nasazena psychiatrická medikace, kterou dříve neužíval. Přestože stěžovatel proti svému pobytu v domově zpočátku nic nenamítal, záhy se začal obracet na nejrůznější veřejné instituce, zejména pak soudy, ve snaze domoci se svého propuštění a ukončení poskytování sociální služby. Za nedobrovolný pobyt v zařízení sociálních služeb se stěžovatel

pokusil domoci odškodnění. Vzhledem k tomu, že u vnitrostátních soudů se svými podněty pan Červenka neuspěl, obrátil se následně se stížností k Evropskému soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“).

Evropský soud pro lidská práva dospěl k závěru, že stěžovatel svým jednáním, kdy se opakovaně obracel na nejrůznější státní úřady (včetně soudů), vedení zařízení a dále také na neziskovou organizaci, dal najevo svůj nesouhlas s dalším poskytováním služby a pobyt v zařízení. Jelikož současně neměl možnost sám zařízení opustit, byl fakticky zbaven osobní svobody, a tedy i krácen na svých právech. Vzhledem k tomu, že v té době stávající právní úprava umožňovala umístit klienta do zařízení sociálních služeb pouze na základě souhlasu opatrovníka, připustil ESLP splnění této podmínky. Současně však ESLP upozornil, že aby mohlo být zbavení osobní svobody považováno za zákonné, musí zákon obsahovat dostatečné záruky oproti svévoli. Takovou zárukou dle ESLP však není samotný souhlas opatrovníka. Za dostatečný ESLP naopak označil soudní přezkum, v rámci kterého by byla přezkoumána zákonost nedobrovolného pobytu stěžovatele v zařízení sociálních služeb, a v případě zjištění protiprávnosti nařízeno jeho propuštění. V případě pana Červenky však soudy věc meritorně nepřezkoumaly, a to s odkazem a na skutečnost, že byl zbaven svéprávnosti, a tudíž nemohl udělit plnou moc neziskové organizaci, která jeho jménem žalobu podala. ESLP také upozornil na skutečnost, kdy se opatrovnícký soud spokojil výhradně s vyjádřením opatrovníka stran důvodů a nezbytnosti zajištění tohoto typu sociální

služby, aniž by vyslechl samotného stěžovatele nebo jej o řízení alespoň vyrozuměl. Opatrovnický soud se touto věcí navíc zabýval až poté, co byl ze sociální služby stěžovatel propuštěn.

Vedle porušení práva na osobní svobodu² dospěl ESLP rovněž k závěru, že bylo porušeno stěžovatelovo právo na soudní přezkum zákonitosti omezení osobní svobody³ a stejně tak i právo na odškodnění⁴. Současně ESLP přiznal stěžovateli finanční zadostiučinění.

Závěrem je třeba dodat, že stávající právní úprava podmínek poskytování sociálních služeb doznala v letošním roce zásadních změn, a to právě v oblasti detence v sociálních službách. S cílem posílit ochranu práv klientů definuje nově zákon o sociálních službách okolnosti, za kterých může opatrovník za klienta uzavřít smlouvu o poskytnutí služby, aniž by s tímto klient vyjádřil souhlas⁵. Současně je jasně uzákoněna povinnost soudního přezkumu poskytování pobytových sociálních služeb u klienta, který vyjádřil vážně míněný nesouhlas s dalším poskytováním služby⁶. Nezastupitelnou roli v procesu přezkumu nedobrovolné detence zaujímá sám poskytovatel služby. Právě jeho povinností je neprodleně informovat příslušný soud o tom, že klient vyjádřil vážně míněný nesouhlas s dalším poskytováním služby. V souvislosti s tímto je třeba, aby byli poskytovatelé ve světle principu individualizace poskytování sociální služby schopni jednoznačně u každého klienta rozeznat a definovat, jakým způsobem projevuje nesouhlas, který lze považovat za vážný. Současně se jako vhodné jeví nastavit vnitřní pravidla pro řešení těchto situací. ■

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV
OMBUDSMAN

¹ Rozsudek je v plné verzi dostupný na [http://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%22%22%22itemid%22%3A%222001-167125%22%7D](http://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%22%22%22%22itemid%22%3A%222001-167125%22%7D)

² Čl. 5 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv

³ Čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv

⁴ Čl. 5 odst. 5 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv

⁵ § 91a zákona č. 108/2006Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ § 91b zákona č. 108/2006Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Mravenčí práce dobrovolníků

Domov pro seniory je galerií osobností, které za sebou mají bohatý život plný šťastných i méně šťastných momentů. A čas se může i ve zdech sebekrásněji vybaveného pokoje zdát nekonečný, když má člověk pocit, že už se není na co těšit. Někoho naplňuje společné setkávání se s dalšími obyvateli domova při společenských aktivitách, někdo raději tráví čas sám v pokoji, ale přesto jsou pro všechny nejhezčí chvíle ve společnosti nejblížešších. Ne každý má to štěstí, že má rodinu či blízké, kteří za ním mohou a chtějí docházet. Nebo s ním prostě nemohou být tak často, jak by si přáli. Bohužel jsou i tací, kteří žádné blízké nemají.

■ **Text: Mgr. Zuzana Florianová,**
sociální pracovnice
Zdena Peterková a Markéta Čechová,
aktivizační pracovnice
Domov pro seniory Koniklecová, Brno
Foto: Archiv zařízení

Dobrovolníci v domově pro seniory přinášejí seniorům kontakt s vnějším světem a hlavně radost z toho, že si spolu se seniory mohou popovídat, zahrát společenské hry nebo třeba i vyrazit ven. V Domově pro seniory Koniklecová v Brně spolupracujeme již více jak 5 let s dobrovolnickým centrem Motýlek. Dvanáct dobrovolníků a dobrovolnic chodí pravidelně rozsvěcet světylka radosti v očích našich obyvatel. Každý dobrovolník má jednoho nebo dva „své“ klienty, které navštěvuje, a je jen na nich, čím společný čas vyplňují.

Jeden takový krásný příběh se podařil i díky dobrovolníkovi, který před asi půl rokem začal chodit za panem Mirkem. Pan Mirek přišel do domova pro seniory bez kontaktu na kohokoliv z rodiny. Později jej začal navštěvovat dobrovolník Marcel.

Po nejistých začátcích, kde hrál roli možná ostych, možná potřeba se jen více poznat, se pan Mirek více otevřel a ze střípků, na které si vzpomínal ze své minulosti, se mu s velikou pomocí a podporou dobrovolníka Marcela dařilo skládat kousky dohromady.

Někdo jiný by možná zůstal jen u povídání, Marcel se ale nebál jít dál. Pan Mirek mluvil o tom, že někde v Brně bydlí jeho sestra, ale nevěděl adresu. Pamatoval si jen, jak vypadalo okolí. Tak se tam jeden den vydali – Marcel pěšky a pan Mirek na vozič-

ku. Prozkoumali spolu jména na zvoncích v místě, kde by to mohlo být. A ono se jim to opravdu podařilo! Na jednom zvonku bylo jméno sestry pana Mirka. Když zvonili, nebyla doma, zkusili to tedy další týden znovu. Ani tentokrát nebyli úspěšní, tak spolu napsali dopis.

Svoje pocity sepsal Marcel takto:

„Za dva dny volá neznámé číslo. A je to sestra! Ne moje, ne z nemocnice, ale opravdu nefalšovaná sestra pana Mirka! Dozvídám se, že o něm neví už asi 10 let, a předtím to s ním prý neměla lehké. Cítím tak trochu strach z neznámého a možná i paradoxně strach ze známého... Tři týdny se nic neděje a je tu „Letní noc“ – takové odpoledne s muzikou pro klienty domova. Otočím se tam jen na chvíli, slíbil jsem to. A na zahradě domova u jednoho stolu sedí na vozičku pan Mirek a vedle něj jeho sestra. Mám radost. I kdyby nic dalšího, tohle za to stálo. Našli se.“ (úryvek z příběhu, který o události sepsal Marcel).

Velkým štěstím bylo, že se Marcel do hledání s panem Mirkem pustil, protože sestra pana Mirka se dva týdny po jejím nalezení stěhovala na jinou adresu a asi by ji pak už neměli šanci najít. Klíčová pracovnice pana Mirka i sociální pracovnice se snažily nějaké informace o rodině pana Mirka zjistit již dříve, ale až dobrovolník měl prostor a hlavně elán pustit se do toho ještě trochu jinak. Dnes chodí sestra za panem Mirkem pravidelně.

Příběh je ukázkou, že dobrovolnictví v domově pro seniory může mít podobu i téměř detektivní práce, která přináší krásné výsledky. Neocenitelné je ale samozřejmě dobrovolnictví ve všech jeho podobách, a dobrovolníkům patří obrovský dík za jejich činnost.

Marcel sepsal příběh s panem Mirkem ze svého pohledu, přečíst si jej můžete na webových stránkách Domova pro seniory Koniklecová na <http://www.kon.brnod.s.cz/ze-zivota-domova/prikklady-dobre-praxe/detektivni-prace-s-dobrym-koncem>.

Držitelé certifikátu Značka kvality v sociálních službách

www.znackakvality.info

Centrum sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o., Bruntál

Centrum sociálních služeb pro seniory je bezbariérovým zařízením, jehož zřizovatelem je město Bruntál. Poskytuje celodenní pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku a zdravotního stavu, jejichž situace vyžaduje pravidelnou 24hodinovou pomoc a péči. Kapacita zařízení je 122 lůžek, z toho 90 lůžek pro seniory starší 65 let, 30 lůžek pro osoby se zdravotním postižením starší 50 let a 2 lůžka pro odlehčovací služby. Nově poskytujeme pečovatelskou službu občanům města Bruntál. Zařízení je umístěno v klidné části centra města, s dostupností všech služeb. Součástí zařízení jsou ordinace lékařů, rehabilitace, kadeřnictví, kavárna, kinosál, knihovna a rozsáhlá zahrada. Centrum poskytuje uživatelům volnočasové aktivity: cvičení, muzikoterapii, relaxaci, canisterapii, felinoterapii, ergoterapii.

Příklad dobré praxe:

Koncept reminiscenční terapie

Těší nás, že se setkáváme s velkým zájmem o vzpomínání ze strany seniorů. Za tímto účelem byly zařízeny dvě funkční místnosti – „obýváček“ vybavený dobovým nábytkem, výmalbou a doplňky. Kuchyně je vybavena imitací dobových kamen, nábytkem a pomůckami z třicátých let, funkční troubou a kamny, kde si uživatelé uvaří a upečou své oblíbené pokrmy. Za asistence aktivizační pracovníce vznikla i dobová kuchařka.

Koncept relaxace, pohybu a trávení volného času

Odpočinek pro uživatele jsme pojali jako koncept a vytvořili jsme několik zón přispívajících

k odpočinku. Vybudovali jsme relaxační místnosti s interiérovou houpáčkou, polohovacím vakem a křesly. Abychom klientům dopřáli léčebnou relaxaci, rozhodli jsme se pro fototerapii. Pro relaxaci a revitalizaci organismu slouží vířivá vana. K dispozici je individuální tělocvična a cvičební trenažéry v areálu zahrady. Imobilním uživatelům jsme na zahradě vytvořili odpočinkovou zónu s nájezdem pro lůžka. K aktivnímu odpočinku slouží mobilní bylinkové zahrádky. Seniori projevíli zájem o historii a vyprávění pověstí či legend a pro velkou oblibu vznikla z této aktivity pravidelná činnost.

**Centrum sociálních služeb
pro seniory Pohoda, p. o.**
Okružní 1779/16, 792 01 Bruntál

Certifikace

Ubytování	★★★★★
Strava	★★★★★
Volný čas a kultura	★★★★★
Partnerství	★★★★★
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	967,75 bodu
Celkové hodnocení	★★★★★

Městská část Brno-Žabovřesky, odbor pečovatelské služby

Zřizovatelem pečovatelské služby Brno-Žabovřesky je město Brno, provozovatelem Městská část Brno-Žabovřesky. Posláním služby je poskytovat klientům pomoc a podporu v úkonech, které klient sám nezvládá z důvodu snížené soběstačnosti. Cílem je pomoci zachovat dosavadní způsob života a umožnit prožití plnohodnotného života v domácím prostředí. Služba se stará o více než 1 100 klientů v městských částech Žabovřesky, Komín, Jundrov, Žebětín a Brno-střed. Služba má 3 domy s pečovatelskou službou, provozuje středisko osobní hygieny včetně jídelny.

Kromě pečovatelské služby je klientům k dispozici také ambulantní služba „domovinka“ a pobytová odlehčovací služba.

Příklad dobré praxe:

Senior Point – poradenské centrum pro seniory zřízené v prostorách pečovatelské služby. Je určeno seniorům od 55 let. Klienti zde získají informace týkající se bezpečnosti, sociální a bytové politiky, prevence či volnočasových aktivit. Na kontaktním místě je k dispozici internet, kopírovací služby a kompletní servis projektu Senior Pas

a Senior taxi Žabovřesky. K dispozici je vyškolená pracovníce, která pomůže např. s vyřízením příspěvku na péči na Úřadu práce, poradí v oblasti pečování, zprostředkování kontaktů na organizace nabízející služby seniorům atd. Všechny služby jsou zdarma.

**Městská část Brno-Žabovřesky,
odbor pečovatelské služby**
Horova 77, 616 00 Brno

Certifikace pečovatelských služeb:

Péče, individuální přístup a partnerství	★★★★★
Stravování	★★★★★
Bodové hodnocení	404,81 bodu
Celkem	★★★★★

Jaký je zájem o sociální služby a pracovní uplatnění v nich?

Na tuto otázku dostala odpověď Slezská diakonie. U příležitosti Týdne sociálních služeb ČR 3. až 9. října 2016 proběhl „Den se sociálním pracovníkem“. V průběhu uvedeného týdne byli sociální pracovníci ve vybraných sociálních službách Slezské diakonie připraveni představit sociální službu a svou roli v ní. Zájem o akci projevil zejména základní a střední školy.

■ **Text: Mgr. Lenka Waszutová, MBA,**
Slezská diakonie, Český Těšín
Foto: Archiv Slezské diakonie

Není tajemstvím, že firmám chybí lidé. A nejinak je tomu v případě sociálních služeb bez ohledu na zřizovatele. Situace je o to náročnější, že sociální služby pracovníky nepřitáhnou zajímavým finančním oceněním, ale musí hledat jiné motivátory, které mohou oslovit lidi natolik, že se rozhodnou vstoupit a profesně působit v sociálních službách. Kvalita sociální služby je přímo úměrná kvalitě lidí, kteří ji poskytují. Každý uživatel sociální služby, kterou se může zvýšit kvalita jeho života, touží po tom, aby ji poskytl pracovník, který je schopen a ochoten sociální službu napoprvé poskytnout dobře. Kde tedy hledat lidi se znalostmi, schopnosti a osobnostními charakteristikami a vnitřní motivací, kteří by mohli efektivně působit v sociálních službách?

Praxe ukázala, že nestačí oslovovat a pracovat výhradně se studenty sociální práce. Je nutné podniknout mnohem více. Mezi takové aktivity patří i oslovování lidí z řad široké veřejnosti, ale také na základních a středních školách motivovat žáky a studenty ke studiu právě sociální práce. Ze zkušenosti, z práce na personálním oddělení víme, že žáci ani studenti nemají dostatek informací o sociálních službách ani o studijním oboru sociální práce, proto jsme se rozhodli tyto informace jim poskytnout a také zprostředkovat pohled na práci sociálního pracovníka. Lze tedy říci, že to bylo cílem naší akce – představit práci sociálních pracovníků, její význam a náročnost, ale také její atraktivitu.

Jak takový Den se sociálním pracovníkem probíhal? Sociální pracovníci připravili hodinové programy, které zahrnovaly představení sociální služby, ukázkou práce s uživatelem včetně toho, jak zpravidla vypadá jeden pracovní den. Tato prezentace byla kreativně uzpůsobena návštěvníkům tak, aby informace pochopili, probudila u nich zvědavost a také zájem o tuto práci. Na této akci s námi spolupracovala Caritas, VOŠ sociální Olomouc, díky níž jsme zájemcům mohli předat testy, které byly součástí přijímacího řízení na tuto školu; také studenti byli připraveni na telefonu podat informace o životě studenta oboru sociální práce.

Za účelem změření efektivity této akce byla vypracována minianketa, která mapovala, zda by návštěvníci uvažovali o výkonu profese sociálního pracovníka, co jim na ní přijde atraktivní a čeho se naopak obávají, co jim přišlo zajímavé nebo jim nějak utkvělo v paměti a v neposlední řadě jsme se také tázali, jak bychom dále mohli získat lidi pro práci v sociálních službách a zvýšit povědomí o studiu sociální práce. Po vyhodnocení jsme zjistili, že převážná část návštěvníků je ochotna uvažovat o profesi sociálního pracovníka. Přijde jim atraktivní, že mohou pomáhat těm, kteří pomoc potřebují, mohou vidět, jak se jim mění kvalita života a jaký smysl má tato profese. Naopak mezi momenty, kterých se obávají, patří odpovědnost, aby jejich práce byla skutečně dobrá, psychická náročnost, schopnost zachovávat profesionální přístup. Mezi nejzajímavější momenty řadili pestrost práce s uživateli, metody práce, přístup ke klientům, atraktivitu prostředí, možnost praxí a stáží, možnost setkat se

s uživateli a mnoho dalších situací. Velmi zajímavé názory zazněly také v souvislosti s otázkou, jak zvýšit zájem o profesi sociálního pracovníka. Většina hovoří o tom, že se lidé sociálních služeb bojí, respektive bojí se jejich uživateli, bojí se vnímat osudy těchto lidí minimálně do doby, než pomoc sami potřebují. Ale na stranu druhou hovoří o tom, že jim akce, jako je tato, v mnohém otevřela oči. Na sociální služby a jejich uživatele se dívají zcela jinak, vnímají práci sociálních pracovníků jako profesionální a atraktivní. Proto bližší poznání skutečné profesionální práce může vést k tomu, že se lidé budou obav a předsudků zbavovat, což by mohlo vést ke zvýšení zájmu o výkon profese sociálního pracovníka.

Na základě těchto výsledků jsme se rozhodli z této akce učinit každoroční záležitost, vždy v termínu Týdne sociálních služeb. Rovněž jsme navázali další cenná partnerství se školami, se kterými připravujeme další aktivity na podporu získání lidí do sociálních služeb, ať již v rámci profesionálního uplatnění, či jako pomoc při poskytování sociální služby.

Když bych tedy měla odpovědět na otázku: „Jaký je zájem o sociální služby a pracovní uplatnění v nich?“, musím konstatovat na základě „Dne se sociálním pracovníkem“, že zájem o sociální služby a pracovní uplatnění v nich je, ale je třeba lidem sociální služby aktivně přibližovat a získávat jejich důvěru. Stejně tak, jako se buduje a utváří důvěra uživatelů, je třeba pracovat na důvěře a budování vztahů s širokou veřejností, zejména se studenty, z nichž mnozí mají potenciál být úspěšnými a prospěšnými v řadě sociálních služeb. Je však potřeba hledat nové nástroje, které umožní vidět sociální službu i jinak, například prostřednictvím profesionála, který v sociální službě působí. Neboť právě sociální pracovníci v rámci této akce svým osobitým přístupem a svým osobním příběhem návštěvníky motivovali a dodávali jim odvalu k důležitému rozhodnutí v jejich životě, k volbě studia či povolání.

Jak probíhá kontrola využívání příspěvku na péči? Kolik kontrol proběhlo v r. 2015, a je tato kontrolní činnost dostatečná?

■ **Text: PhDr. Kateřina Sadílková, MBA,**
generální ředitelka Úřadu práce ČR

Kontrola využívání příspěvku na péči probíhá v souladu s § 29 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Plán kontrol stanovuje pololetně příslušná krajská pobočka ÚP ČR, která o vykonaných kontrolách rovněž vede evidenci. Cílem kontroly je ověřit, zda je příspěvek na péči využíván v souladu se zákonem na zajištění pomoci oprávněné osobě v potřebném rozsahu a kvalitě. Kontrola probíhá jak u příjemců, o které pečuje osoba blízká nebo asistent sociální péče, tedy v domácím prostředí, tak u klientů, kterým poskytuje pomoc registrovaný poskytovatel, např. domovy pro seniory. Kontrolu využívání příspěvku provádí sociální pracovník ÚP ČR, který je povinen se vždy

prokázat služebním průkazem společně se zvláštním oprávněním vydaným příslušnou krajskou pobočkou Úřadu práce ČR. Oprávněná osoba, které sociální pracovník ohlásí provedení kontroly, je povinna spolupracovat a provedení kontroly umožnit. Pokud by tomu tak nebylo, může být výplata příspěvku na péči zastavena, a pokud ani po výzvě klient nespolupracuje, může být po prošetření všech okolností příspěvek odejmut.

Kontrolním šetřením jsou zjišťovány skutečnosti o rozsahu a kvalitě poskytované péče, soulad zjištěného poskytovatele s nahlášeným poskytovatelem, spokojenost příjemce příspěvku na péči s poskytovanou péčí, ale také to, zda stanovený stupeň závislosti daný posledním lékařským posudkem stále odpovídá aktuálnímu zdravotnímu stavu oprávněné osoby. Pokud péči zajišťuje osoba blízká nebo asistent sociální péče a je zjištěno, že péče neodpovídá stanovenému stupni závislosti, jsou uložena nápravná opatření. Sociální pracovník oprávněnou osobu i poskytovatele pomoci poučí o tom, jak případné nedostatky odstranit, a podle závažnosti nedostatků posoudí, zda je třeba vykonat další kontrolní šetření. Při zjištění, že příspěvek není využíván k zajištění péče, může být

ustaven i zvláštní příjemce, který zajistí, aby byl příspěvek na péči náležitě využit, může být ve spolupráci s obecním úřadem zajištěno pro příjemce příspěvku pobytové zařízení apod. Kontrolním šetřením se však může prokázat, že aktuální zdravotní stav oprávněné osoby vyžaduje více péče, než bylo potřeba v době přiznání příspěvku, a pak je zahájeno řízení z moci úřední o novém zdravotním posouzení za účelem změny výše příspěvku.

V případě, že je kontrola prováděna u registrovaného poskytovatele služeb, je v rámci kontrolního šetření prováděna i kontrola dodržování pravidel poskytování sociálních služeb a pravidel ke stanovení výše úhrad za tyto služby podle platných právních předpisů a zaznamená se zjištění, zda je příspěvek na péči využit na zajištění pomoci v rozsahu odpovídajícímu stupni závislosti. Pokud se při kontrole zjistí závažné nedostatky nebo skutečnost, že sociální služby jsou poskytovány bez příslušné registrace podle § 78 odst. 1 zákona o sociálních službách, je ÚP ČR povinen neprodleně písemně informovat příslušný krajský úřad.

V roce 2015 bylo provedeno celkem 20 296 kontrol využívání příspěvku na péči.

Literární „barevný“ kvíz

Pokuste se k dílům jednotlivých autorů doplnit správnou barvu tam, kde jsou v názvu vynechaná místa.

Corinne Hofmann –	Masajka	Karolina Světlá –	Petríček
Erich Maria Remarque –	obelisk	Jan Procházka –	obzory
Antonín Zápotocký –	záře nad Kladnem	Karel May – Poklad na	jezeře
Phyllis Dorothy Jamesová –	věž	Ota Pavel –	úhoří
Fráňa Šrámek –	vitr	Jack London –	tesák
Ernst Hemingway –	pahorky africké	Petr Bezruč – Stuzkonoska	
Karel Čapek –	nemoc	Josef Václav Sládek –	máj
Miloslav Švandrlík –	baroni	Čingiz Ajtmatov –	loď
František Hrubín –	reneta	Arnošt Lustig – Krásné	oči
Vladimír Páral – Mladý muž a	velryba		

Autorka: Jitka Suchá

Řešení: Corinne Hofmann – Bílá Masajka, Erich Maria Remarque – Černá obelisk, Antonín Zápotocký – Rudá záře nad Kladnem, Phyllis Dorothy Jamesová – Černá věž, Fráňa Šrámek – Strbiřný vitr, Ernst Hemingway – Zelené pahorky africké, Karel Čapek – Bílá nemoc, Miloslav Švandrlík – Černí baroni, František Hrubín – Zlatá reneta, Vladimír Páral – Mladý muž a bílá velryba, Jan Procházka – Poklad na Strbiřném jezeře, Ota Pavel – Zlatí úhoří, Jack London – Strbiřný tesák, Petr Bezruč – Stuzkonoska modrá, Josef Václav Sládek – Zlatý máj, Čingiz Ajtmatov – Bílá loď, Arnošt Lustig – Krásné zelené oči

Príspevky uveřejněné v této rubrice se nemusejí shodovat s názorem redakce. Redakce si vyhrazuje právo na redakční úpravu a krácení příspěvků bez vědomí autorů i na případné odmítnutí urážlivých či jinak nevhodných příspěvků.

Den dětí ve Slezské diakonii

aneb Zapojili jsme se do soutěže Šťastné stáří očima dětí

Co byste si přáli k Mezinárodnímu dni dětí? Ti nejmenší zpravidla odpovědí, že lego nebo panenku, ale co znamená tento den pro nás, dospělé? Ve Slezské diakonii je letošní rok vyhlášen Rokem rodiny a při mnohých příležitostech si připomínáme, jaký dar je nám dán v podobě našich nejbližších. Den dětí je další příležitostí prožít spolu s dětmi drobné radosti, sdílet s nimi jejich úspěchy, dát jim najevo, že jsme zde především pro ně.

■ **Text a foto: Mgr. Renáta Větrovcová,** vedoucí odd. PR a propagace, Slezská diakonie Český Těšín (redakčně kráceno)

Co cenného můžeme dětem do života dát? Víru, lásku a naději; naději, že každá etapa našeho života má svou krásu a bohatství. Svým přístupem k životu, především také ke starým lidem a později také svým uměním stárnout.

Jsme velmi rádi, že jsme se mohli zapojit do výtvarné soutěže vyhlášené Asociací poskytovatelů sociálních služeb s názvem Šťastné stáří očima dětí, kterou jsme vnímali jako příležitost, jak s dětmi hovořit o stáří, o tom, že i ve stáří lze nalézt radost a krásné okamžiky, uvědomit si, jak je důležité umět starým lidem naslouchat a vážit si jejich životní moudrosti. Letošní téma bylo pro nás výzvou, abychom se rovněž zapojili. Pro děti z ústředí Slezské diakonie a střediska LYDIE Český Těšín, denní sta-

cionář, jsme zorganizovali Den dětí, jehož součástí bylo mj. kreslení obrázků pod vedením malířky, která se pár dní po obhajobě své diplomové práce ujala role dobrovolnice a lektorky dětí. Děti téma vnímaly většinou ve dvou rovinách, vzpomínaly na hezké chvíle, které strávily s babičkou a dědečkem, kreslily jejich portréty, ale také vznikl jeden obrázek, který zachycuje svého malého tvůrce v jeho představách, jaký bude, až bude starý, co stáří pro něj osobně znamená. Další dobrovolnice – babička – připravila pro děti výborné štafetky a čokoládky.

Děti se během dopoledne mohly věnovat i dalším kulturním či sportovním disciplinám. Pro všechny malé účastníky jsme připravili dárečky v podobě diplomu a vytištěné fotografie zachycující malé autory s jejich obrázky, které jsme zaslali do soutěže. Na závěr si děti odnesly připravené dárečky, kterými naši akci podpořila firma REDA.

Tímto organizátorům z APSS děkujeme za inspiraci, kterou jsme mohli takto sdílet, a za radost našich dětí z malování s pointou.

„Být dítětem je štěstí, být dospělým je zodpovědnost, být člověkem je dar. Ten nejcennější.“

PODĚKOVÁNÍ SPONZORŮM VIII. VÝROČNÍHO KONGRESU POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Organizátoři děkují všem sponzorům a vystavovatelům za pomoc při realizaci VIII. výročního kongresu poskytovatelů sociálních služeb 6.–7. 10. 2016 v Táboře a také přednášejícím, hostům a mediálním partnerům za spolupráci při propagaci kongresu.

generální partner:

HARTMANN – RICO, a. s.

sponzor galavečera

SCA Hygiene Products, s. r. o.

hlavní sponzoři:

IRSoft, s. r. o.

Kimberly-Clark, s. r. o.

sponzoři a vystavovatelé:

AG FOODS Group a. s.
Alliance Laundry CE, s. r. o.
BONNO GASTRO SERVIS, s. r. o.
DMA Praha, s. r. o.

FT Technologies, a. s.
KLARO, spol. s r. o.
MK MARKET, spol. s r. o.
NAM system, a. s.

Pro CleanLife s.r.o.
SIVAK medical technology, s. r. o.
Solift, s. r. o.
TOP TRADE PROFI s.r.o.

Tropico catering, s. r. o.
ZEPTER INTERNATIONAL, s. r. o.

mediální partneři:

Sociální služby
Listy sociální práce

Fórum sociální politiky
OSZSP ČR

Práce a sociální politika
Zdravotnictví a medicína

Rezidenční péče
Florence

AW Review
www.mladiuchem.cz

Tradiční přání z ozdobného papíru

■ **Text a foto: Hana Třasková,**
Dům seniorů Pohoda, o. p. s., Orlová

Opět je tu konec roku, kdy po týdnech shonu toužíme zejména po klidu a míru. A právě to si přejeme ve vánočních přáních či novoročenkách. Ty klasické papírové často nahrazují elektronické, která nemají to kouzlo. U nás v domově pro seniory se držíme tradic, a proto vyrábíme se seniory vánoční přání. Nechte se inspirovat a věřte, že přání ručně vyrobené bude osobnější a adresáta více potěší. Alespoň o Vánocích se pokuste zpomalit a v klidu si vychutnejte poslední chvíle letošního roku. Hodně zdraví, štěstí a úspěchů v novém roce 2017 vám přejí zaměstnanci a klienti Domu seniorů „POHODA“.

Pomůcky: modrý velurový papír, zlatý papír, oboustranná lepicí páska, dekorační drátek, korálky různých tvarů a odstínů zlaté barvy, nůžky, lepicí glitry

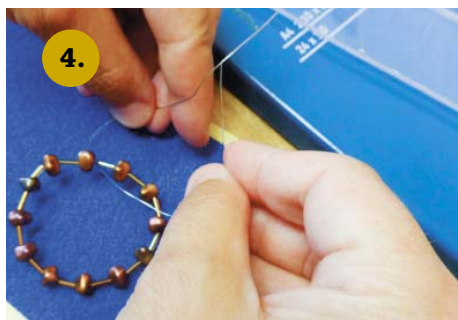
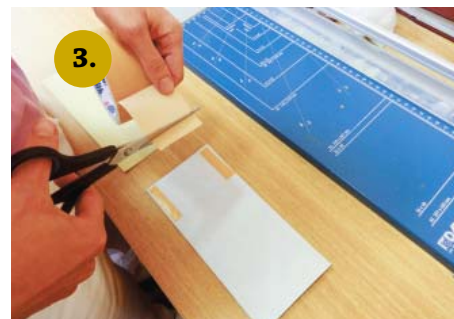
zlaté barvy, tavná pistole s náplní, sněhové vločky ze zlaté folie, průhledná fólie (popř. řezačka na papír).

1. První vrstva je zlatý papír o velikosti 21x10 cm (formát podlouhlá obálka), použili jsme řezačku.
2. Na druhou vrstvu si nařežeme tzv. velurový papír. K vytvoření zlatého lemu volíme menší rozměry, v našem případě 19x9 cm.
3. Pomocí oboustranné lepicí pásky obě vrstvy k sobě slepíme.
4. Na dekorační drátek navlékneme střídavě korálky (2 tvary), a to do délky 13 cm. Drátek svážeme do kruhu – vznikne pomyslný ciferník.
5. Do průhledné fólie o rozměrech 19x9 cm vystříháme kruh o průmě-

ru 5,5 cm. Fólii položíme na velurový papír a do otvoru nanese zlaté lepicí glitry. Prstem rovnoměrně rozetřeme.

6. Pomocí tavné pistole přilepíme korálový ciferník na zlatý kruh.
7. Vystříháme si hodinové ručičky – my jsme použili rozstřížené zlaté sněhové vločky – a opět tavnou pistolí přilepíme do středu ciferníku. Zakončíme středovým korálkem.
8. Na papír zlaté barvy natiskneme text přání a nařežeme na rozměry 11x7 cm. Oboustrannou lepicí páskou přilepíme na pravou stranu velurového papíru.

Z korálek lze vyrobit jakýkoli motiv – symbol Vánoc – zvoneček, stromček, vločku... záleží na naší fantazii.

Střípky z domova

Oktoberfest pod Vinnou horou

Hlučín – V měsíci září se v našem domově opět slavilo. Konaly se „Slavnosti piva – Oktoberfest“. Ke společnému stolu a zábavě jsme pozvali také uživatele spřátelených domovů z Kravař a Ostravy-Poruby. Děvčata z prádelny vyzdobila zahradu v bavorském stylu, k hudbě a poslechu nám hrála cimbálová muzika sourozenců Borovičkových. Skupina senierek z Vřesiny nám zatančila a uživatelé našeho domova přispěli pásmem písní o pivu pod vedením terapeutky Radky. Zaměstnanci byli oblečeni ve stylových krojích – dirndlech, počasí bylo nádherné, občerstvení chutné, pivo teklo proudem a všichni se skvěle bavili. Pozdravit nás přišla také paní místostarostka a neopomněla přinést pivo z Hlučín-

ského pivovaru. Na provizorním tanečním parketu si uživatelé i hosté také zatančili. Nezbyvá než poděkovat všem zúčastněným i dobrovolníkům za pomoc při organizaci této zahradní akce a těšit se na příště.

Edita Kawková, DiS., vedoucí domova pro seniory, Domov pod Vinnou horou

„Barvy podzimu“ v Domově Kamélie

Křižanov – Domov Kamélie Křižanov pořádá v rámci Týdne sociálních služeb ČR od 3. do 7. 10. 2016 výstavu „Barvy podzi-

mu“. Své nápady a dovednosti představili klienti i zaměstnanci Domova. O tuto krásu jsme se podělili s dětmi ze ZŠ Křižanov, ZŠ Moravec a MŠ Křižanov a Klubem důchodců Křižanov. Na závěr výstavy jsme všichni poseděli u dobré kávy a zazpívali si s kapelou Šafářanka.

Ludmila Hájková, Domov Kamélie Křižanov

Den otevřených dveří v Domově důchodců Humburky

Humburky – Dne 6. října 2016 proběhl v našem domově Den otevřených dveří.

Jako každý rok se naše zařízení zapojilo do celostátního Týdne sociálních služeb ČR, který probíhá pod záštitou Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a MPSV ČR. Návštěvníci si mohli prohlédnout nejen všechny společné prostory, které mají klienti k dispozici při svém pobytu u nás, ale i některé pokoje klientů. Ti se na Den otevřených dveří těší, mají tak příležitost setkat se s novými lidmi a popovídat si s nimi o tom, jak se jim u nás žije. V průběhu září se klienti aktivně zapojili do tvorby podzimní výzdoby a v terapeutické i společenské místnosti pak byla ke zhlédnutí výstava výrobků našich klientů, které vytvořili v rámci Klubu šikovných rukou. Dokonce i podzimní květinová výzdoba u vchodu do domova byla dílem našich klientů, tentokrát vytvořená v rámci zahradní terapie.

Bc. Pavlína Divoká, sociální pracovnice Domov důchodců Humburky

Oslava 10. výročí

Lanškroun – Středa 7. září byl pro nás den s velkým D: konala se oslava 10. výročí Sociálních služeb Lanškroun. Oslavu zahájil ředitel Ing. Milan Minář, který popřál Domovu pro seniory Lanškroun jen to nejlepší, další přání zazněla z úst starosty Lanškrouna Mgr. Radima Vetchého, tajemníka Mgr. Jaroslava Brandejse a vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví Věry Ptáčkové. První vystoupil imitátor Vladimír Walda Nerušil, který podobou připomínal zpěváka Waldemara Matušku. Své taneční umění nám předvedl pejsek se slečnou Zuzanou

Klimešovou a jako třešnička na dortu mezi nás přišli poníci. Pro děti bylo připravené malování na obličej. Vyvrcholením akce byl překrásný ohňostroj. Velké poděkování patří společnosti Tropicco, která nám zajistila nápoje, nechyběly koláče z Pekařství a cukrářství Sázava, listové pečivo a melouny. Za finanční dar děkujeme panu Jiřímu Smetanovi, děkujeme všem, kteří se na oslavě podíleli, a Domovu pro seniory Lanškroun přeje spoustu dalších spokojených let, šikovně zaměstnance jako doposud a spokojené klienty.

Marcela Severová, DiS., sociální pracovnice, Sociální služby Lanškroun

Den otevřených dveří na Žampachu

Žampach – 3. až 9. října probíhala celorepubliková akce pořádaná Asociací poskytovatelů sociálních služeb – Týden sociálních služeb ČR. V úterý 4. října své dveře

veřejnosti otevřel také Domov pod hradem Žampach. Byl určen především žákům základních a středních škol z blízkého okolí, ale využili jej i další zájemci z řad veřejnosti. Za pomoci obrázkové prezentace byli všichni seznámeni se základním posláním organizace a s činnostmi, které v domově probíhají, i se změnami bytových služeb žampašského domova, který přesouvá část své kapacity do služeb komunitního typu v podobě bytů služby chráněné bydlení. Následovala prohlídka zařízení, dílen a zahradnictví. Návštěvníci i přes sychravé a větrné počasí navštívili místní arboretum a přilehlý park. Součástí programu bylo vystoupení hudebního souboru Barbušáci, který působí při domovu. Někteří návštěvníci zamířili také do obchůdku s dílnou, kterou domov provozuje v Letohradě.

PaedDr. Luděk Grätz ředitel, Domov pod hradem Žampach

Setkání se spisovatelem Janem Bauerem

Loucký Mlýn – Do Vodňan to máme „co by kamenem dohodil“, pouhé dva kilometry. Pro naše obyvatele je to však vzdálenost převeliká a tak vždy rádi přivítáme hosty u nás. V duchu literární vodňanské tradice jsme měli tu čest přivítat u nás spisovatele Jana Bauera. Ač vodňanský „nerodák“ je pan Bauer Vodňanům velmi nakloněn a bez

Střípky z domova

váhání naši nabídku přijal. Shodou okolností byl několik dnů před naším setkáním otištěn článek Jana Bauera v novinách a několik našich obyvatel vyjádřilo zájem se s tímto dnes již vodňanským spisovatelem a novinářem setkat. Jejich přání bylo vyslyšeno. Samotná beseda tak byla zajímavým a příjemným vyprávěním připraveným přímo na míru našim klientům. Nahlédli jsme do autorské dílny a dozvěděli se nejen, jak knihy vznikají, ale také jak se k psaní náš host dostal a jaké je jeho původní povolání. Zpestřením bylo sdílení spousty zážitků, které souvisejí s psaním knih nebo pocházejí z novinářské branže. Naši obyvatelé se setkali s příjemným člověkem, který vládne hlasem i perem, je srdečný a přátelský. Děkujeme.

*Lucie Kadlecová, vrchní sestra,
Alzheimercentrum Prácheň, o. p. s.,
provoz Loucký Mlýn*

Velvarský tolar 2016

Velvary – Dne 11. 10. 2016 pořádal Domov Velvary již 3. ročník pěvecké soutěže Velvarský tolar. Soutěžícími jsou ti senioři, kteří mají odvahu vystoupit před konkurenty z okolních zařízení, před porotou,

kteřá jednotlivé výkony odborně hodnotí, a také před dalšími hosty. Pěvecké disciplíny byly rozděleny do dvou skupin, jednotlivci a sborový zpěv. Letošního ročníku se zúčastnili senioři zastupující domovy pro seniory Červený Mlýn Všestudy, Mělník, Nové Strašecí, Slaný a Neratovice. Všichni účastníci obdrželi upomínkový předmět v podobě mince s logem soutěže a tři nejlepší soutěžící získali diplomy a hodnotné ceny. Některé soutěžící doprovodil pan Bohuslav Ježek se svou harmonikou, přičemž

se z velké části podílel na příjemné atmosféře hudebními vstupy lidových písní, za což mu velice děkujeme.

*Aneta Hýblerová, DiS.,
sociální pracovnice,
Domov Velvary, p. s. s.*

Volby v Domově v Meziboří

Meziboří – Volby jsou hlavním mechanismem demokracie, kterým občané vybírají vládnoucí politiky a podílejí se na chodu země. I senioři z Domova sociálních služeb Meziboří, p. o., se v říjnu zapojili do kraj-

ských a senátních voleb. Svůj hlas mohli odevzdat do urny v prostředí svého domova. Mnozí se rádi zúčastnili, protože chtějí ovlivnit budoucnost svých dětí, vnučat a mnohdy i pravnoučat. Volby vnímali jako slavnostní událost, která má svou důležitost a podle toho k ní také přistupovali: někteří se důkladně připravili, svátečně se oblékli a netrpělivě očekávali zástupce volební komise. Svůj hlas do urny vhodila i nejstarší uživatelka domova, která oslavila na jaře 95. narozeniny. Na sklonku svého života se tak stala pro všechny dobrým příkladem zodpovědného přístupu k budoucnosti země, ve které společně s ní žijí.

Michaela Bendlová Karlíková, DiS.

Horký den v Lednici

Břežany – První zářijový pátek jsme vyrazili na plánovaný výlet do Lednice. Po prohlídce zámku jsme se vydali k nedalekému přístavu na loď, jež nás dovezla k minaretu. Pluli jsme po ramenech řeky Dyje provázeni poutavým výkladem o zajímavostech areálu. Plavba nám dala příležitost vychutnat si tento romantický kus přírody bývalého lichtenštejnského panství. Ti zdatnější z nás se vydali zdotat

302 schodů, aby si prohlédli krajinu, zámeček a zahrady z ohromné výšky minaretu. V odpoledním čase jsme navštívili výstavu soch z písku v nadživotní velikosti. Mohli jsme tak obdivovat kněžnu Libuši, Karla IV., sv. Václava, Járu Cimrmana, Jana Žižku a také neméně známou postavu Krtečka. Tento den byl pro nás velmi krásným a zajímavým zážitkem, z něhož si každý odnesl nejednu vzpomínku.

Eva Pokorná, Denní stacionář Břežany

Den otevřených dveří s Moravankou

Jevišovice – V sobotu 10. září se v Domově pro seniory Jevišovice uskutečnil 9. ročník Dne otevřených dveří. Hlavním lákadlem bylo hudební vystoupení Moravanky. Záštitu nad celou akcí převzal hejtmán Jihomoravského kraje Michal Hašek, který se akce také osobně zúčastnil. Den zahájil ředitel domova Ing. Pavel Chloupek a další hosté. Poté následovalo vystoupení Moravanky, taneční skupiny Grácie, ukázka korejského bojového umění taekwondo, vystoupení mažoretok Repetek a dětského folklorního souboru Dyjavánek. V závěru vystoupila taneční skupina Duha složená

ze zaměstnankyň domova. Byl zajištěn také doprovodný program: expozice historických vozidel, výstava mečíků, program pro děti, ukázka vozidel záchranné služby a policie. Zájemci měli možnost prohlédnout si domov pro seniory. Dnu otevřených dveří počasí přálo, vládla výborná nálada a akce se setkala s velmi pozitivním ohlaselem.

*Bc. Lenka Petrželková,
Marie Tichá, DiS.,
sociální pracovnice,
Domov pro seniory Jevišovice*

Příspěvky v této rubrice mohou být redakčně kráceny.

Dopřejte pocit zdravé pokožky svým klientům

Kosmetika **Menalind professional** pro zralou a citlivou pokožku

Nutriskin Komplex

- přispívá k lepší elasticitě kůže a podporuje její regeneraci

Emulze voda v oleji

- zajišťuje dlouhodobou a hloubkovou hydrataci pokožky

Vyvážené pH 5,5

- nedráždí a nenarušuje pokožku a udržuje ji zdravou

 Inkontinence

Pro další informace volejte na bezplatnou linku **800 100 333**, navštivte www.hartmann.cz nebo kontaktujte svého obchodního zástupce HARTMANN-RICO.

**SPECIÁLNÍ
SLOŽENÍ PRO
KŮŽI 60+**

HARTMANN

**O krok dál
pro zdraví**